

Raision kaupungin kotouttamisohjelman seurantaraportti

3.3.2026

Raision kaupungin kotouttamisohjelma 2022-2025

raisio

Sisällysluettelo

1. Yleistä

1.1. Ohjelmatyön tavoite ja arviointi.....	4
1.2. Toimintaympäristön muutokset.....	4
1.2. Talous.....	5

2. Kotoutumispalveluiden ja -rakenteiden kehittäminen

2.1. Kotoutumispalveluiden toiminta.....	6
2.1.1. Kototuki – kotoutuja-asiakkaiden suunnitelmallinen tuki ja ohjaus.....	7
2.1.2. Matalan kynnyksen ohjaus Monineuvo.....	8
2.1.3. Suomen kielen taitoa ja kotoutumista edistävät opinnot.....	8
2.1.4. Kotoutumista tukeva vapaa-ajantoiminta.....	9
2.1.5. Yhteisöllinen työ.....	9
2.1.6. Yhteistyön ja verkostoitumisen muodot.....	10
2.1.7. Yhteistyöverkostot.....	11
2.2. Rasion avustuskeskus.....	11
2.3. Kotoutumispalveluita koskevien kehittämiskohteiden toteutuminen.....	12
2.3.1. Kotoutumis- ja monikulttuurisuustyön yhteistyöverkostojen vakiinnuttaminen.....	12
2.3.2. Kaupungin kotoutumispalveluiden organisointi ja resurssointi.....	12
2.3.3. Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu Monineuvon vakinaistaminen.....	12
2.3.4. Osaamisen ja työtapojen kehittäminen.....	12
2.3.5. Erityisen tuen järjestäminen haavoittuville ryhmille.....	13
2.3.6. Kotoutumisen edistäminen työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille.....	13
2.3.7. Yhteistyö 3. sektorin kanssa.....	13

3. Pakolaisvastaanoton kehittämiskohteiden toteutuminen

3.1. Kuntapaikkojen tarjoaminen kiintiöpakolaisille ja muille haavoittuville ryhmille.....	13
3.2. Ukrainalaispakolaisten vastaanotto.....	14
3.3. Avustuskeskuksen toiminnan jatko.....	14
3.4. Valtion pakolaiskorvausten käyttö, kohdentaminen ja seuranta.....	15

4. Lapset ja nuoret -kehittämiskohteiden toteutuminen

4.1. Maahanmuuttajataustaisten lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa.....	15
4.2. Perusopetuksen kehittämiskohteet.....	15
4.2.1. Kehitetään valmistavaa opetusta joustavasti muuttuvia tilanteita vastaavaksi.....	16
4.2.2. Koulutetaan opettajia ja henkilöstöä kohti kielitietoista toimintakulttuuria.....	16
4.2.3. Vahvistetaan oman äidinkielen opetukseen osallistumista.....	16
4.2.4. Kehitetään läksyparkkitoimintaa.....	17
4.3. Vapaa-ajan toiminta lapsille ja nuorille.....	17
4.4. Kirjaston palvelut lapsille ja nuorille.....	19
4.5. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö.....	20

5. Koulutuksen ja työelämän kehittämiskohteiden toteutuminen

5.1. Työelämävalmiuksien vahvistaminen ja työelämään pääsyn edistäminen.....	21
5.2. Toiminnallista suomea -palvelun käynnistäminen.....	21

5.3. Työelämän vastaanottavuuden lisääminen.....	21
5.4. Raision kaupunki maahanmuuttajien työllistäjänä.....	21
5.5. Varautuminen kotoutumista edistävien koulutusten järjestämisvastuun siirtymiseen kunnille...	22

6. Asumisen kehittämiskohteiden toteutuminen

6.1. Riittävä ja monipuolinen vuokra-asuntotuotanto.....	22
6.2. Hyvien julkisten yhteyksien varmistaminen ja ylläpitäminen kaupungin eri asuinalueille.....	23
6.3. Asumisohjaajan työn jatkaminen.....	23
6.4. Naapuruussuhteiden ja asumisviihtyvyyden ja -turvallisuuden parantaminen.....	23

7. Hyvien väestösuhteiden ja osallisuuden edistäminen

7.1. Väestösuhteiden seuranta	24
7.2. Osallistaminen ja aktiivinen tiedottaminen.....	24
7.3. Matalan kynnyksen toiminta kohtaamispaikka Satelliitissa.....	24
7.4. Kirjasto tutuksi!.....	25
7.5. Raisio-opiston suomen opetus ja muu kurssitarjonta.....	25
7.6. Tapahtuma- ja tiedotustoiminta.....	26
7.7. Olkkari – raisiolaisten olohuone ja asiointipiste.....	26
7.8. Liikkumiseen aktivointi.....	26
7.9. Tuki kolmannen sektorin kotoutumis- ja monikulttuurisuustyöhön.....	26

8. Ohjelman loppupäätelmiä.....

Kiitokset raportin kokoamiseen osallistuneille.....

LIITTEET.....

LIITE 1: Raision vieraskielinen väestö vuonna 2024

LIITE 2: Työllisyysaste syntyperän, maassaoloajan ja sukupuolen mukaan Raisiossa vuonna 2023 ja Raision väestö: suomenkieliset ja muunkieliset (ei kotimainen kieli) ikäryhmittäin

1. Yleistä

1.1. Ohjelmatyön tavoite ja arviointi

Kotoutumista ja hyvien väestösuhteiden edistämistä koskevan ohjelmatyön tavoitteena on nostaa maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja väestön moninaistumiseen liittyvät ilmiöt ja tarpeet yhteiseen keskusteluun ja osaksi kunnan strategista suunnittelua. Kaupungin kotouttamisohjelma vuosille 2022-25 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.4.2023.

Ohjelma jakaantuu kuuteen eri kehittämisen osa-alueeseen. Näitä ovat:

1. Kotoutumispalveluiden ja -rakenteiden kehittämiskohteet
2. Pakolaisvastaanoton kehittämiskohteet
3. Lapsiin ja nuoriin liittyvät kehittämiskohteet
4. Koulutuksen ja työelämän kehittämiskohteet
5. Asumisen kehittämiskohteet
6. Hyvien väestösuhteisen ja osallisuuden kehittämiskohteet

Ohjelmasta on laadittu kaksi raporttia, vuosilta 2023 ja 2024. Tämä raportti keskittyy vuoteen 2025, minkä lisäksi ohjelman toteutusta arvioidaan myös kokonaisuutena, sillä ohjelmakausi on päättynyt ja uutta ohjelmaa vuosille 2026-29 valmistellaan. Tietoja raporttiin on koottu kaupungin eri toimialueilta, kolmannelta sektorilta sekä hyödyntämällä tilastotietoa.

1.1. Toimintaympäristön muutokset

Maahanmuutto ja väestön monimuotoistuminen vaikuttavat raisiolaiseen arkeen monin tavoin, varhaiskasvatuksessa ja koululuokissa on eri kielisiä lapsia, naapurustot ja työyhteisöt moninaistuvat. Raision maahanmuuttajataustainen väestö on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2022 Raisiossa asui 2652 vieraskielistä, mikä oli 10,6 % väestöstä ja vuoden 2024 lopussa vieraskielisiä oli 3509, mikä on 13,6 % raisiolaisista. Vuoden 2025 tilastotietoja ei ole vielä saatavissa.

Väestö muuttujina Kunta, Vuosi ja Tiedot

	Asukkaita 31.12.	Vieraskielisiä	Vieraskielisten osuus, %
Raisio			
2022	24 942	2 652	10,6
2023	25 331	3 051	12,0
2024	25 738	3 509	13,6

Lähde: kototietokanta, 2024. Liitteenä lisäksi tilasto Raision vieraskielisistä kieliryhmittäin ja ikäkausittain.

Raision väestökasvu perustuu maahanmuuttoon. Keskeiset muuttosyyt liittyivät työhön, opiskeluun, perhesyihin sekä tilapäisen suojeluun. Ukrainan sota ja sitä seurannut pakolaisaalto haastoivat niin vastaanottoa kuin kuntien valmiuksia tarjota tulijoille tukea ja ohjausta. Myös Raisioon muutti huomattava määrä Ukrainan sotapakolaisia.

Ukrainan sotaa paenneet ovat maaliskuusta 2023 lähtien voineet hakea kotikuntarekisteröinnin edellyttäen, että he ovat asuneet Suomessa vähintään vuoden. Maaliskuussa 2023 Raisiossa oli 32 kuntaan rekisteröitynyttä ukrainalaispakolaista, joista valtio maksoi pakolaisten laskennallisia korvauksia. Joulukuussa 2025 vastaava luku oli 581 henkilöä. Kansainvälisen suojelun saaneiden määrät ovat sitä vastoin alhaisia, joten muita kuin Ukrainan pakolaisia on muuttanut Raisioon viime vuosina vähäisesti.

Kuluneella kaudella 2022-25 toteutettiin useita lainsäädännöllisiä ja rakenteellisia muutoksia, jotka vaikuttivat kuntien kotoutumista edistävään työhön. Vuoden 2023 alussa käynnistyivät hyvinvointialueet, jolloin kuntien järjestämät sote-palvelut siirtyivät hyvinvointialueen hoidettavaksi. Raisiossa kotoutumispalveluita oli toteutettu siihen asti osana aikuissosiaalityötä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä oli tarve löytää palveluille uusi kotipesä osana Raision kaupungin organisaatiota, koska kotoutumistyö on ennen muuta kuntien tehtävä. Kotoutumispalvelut päätettiin sijoittaa osaksi kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluita. Tällä ennakointiin toista suurta rakenteellista uudistusta, TE-palveluiden siirtoa valtiolta kuntiin, mikä toteutui vuoden 2025 alusta. Raisio liittyi vuoden 2025 alusta Turun työllisyysalueeseen, joka on 23 kunnan muodostama kokonaisuus. Työllisyyspalvelut vastaavat työnhakijoina olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä kuten kotoutumiskoulutusten järjestämisestä ja asiakkaiden ohjaamisesta koulutuksiin. Katsottiin, että on tarkoituksenmukaista sijoittaa kunnan ja työvoimapalveluiden kotoutumistyö saman katon alle.

Vuoden 2023 aikana valmisteltiin uutta kotoutumislakia rinnan TE-uudistuksen kanssa. Uusi laki tuli voimaan vuoden 2025 alusta. Uuden lain keskeinen tavoite oli kotoutumisen kokonaisvastuun siirtäminen kunnille. Kunnan vastuulla ovat sekä työttömien työnhakija-asiakkaiden että työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden kotoutumisen edistäminen. Myös kunnan kokonaisvastuuta kotoutumispalveluiden koordinoimisesta pyrittiin lakiuudistuksella vahvistamaan.

Uusi kotoutumislaki velvoitti kuntia järjestämään kaikille maahanmuuttajille, riippumatta tulossyystä tai Suomessa asumisen kestosta, myös matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa. Raisiossa ohjausta pilotoitiin vuosina 2022-24 hankkeena, joka oli osa laajempaa Varsinais-Suomen hankekokonaisuutta. Uuden lain ansiosta matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelut, Raisiossa *Monineuvo*, voitiin vakinaistaa vuoden 2025 alusta.

Uusi laki toi myös muita veloitteita kunnille, kuten kotoutumista edistävän koulutuksen järjestämisen työvoiman ulkopuolella oleville asiakasryhmille sekä yhteiskuntaorientaation tarjoamisen joko kotoutujan äidinkielellä tai hyvin osaamalla kielellä. Kotoutumisaikaa sitä vastoin lyhennettiin uuden lain nojalla kolmesta vuodesta kahteen, mikä myös lyhensi kunnan valtiolta saamien ns. laskennallisten pakolaiskorvausten kestoja.

1.3. Talous

Valtion maksamat ns. laskennalliset pakolaiskorvaukset ovat keskeisiä kotoutumista edistävien palveluiden rahoittamisessa. Laskennalliset korvaukset ovat huomattavasti kasvaneet ohjelmakauden aikana, mikä johtuu tilapäistä suojelua saaneiden Ukrainan pakolaisten määrän kasvusta. Korvausaika oli vuoden 2024 loppuun asti kolme vuotta pakolaisen ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä laskien. Vuoden 2025 alusta lähtien kotoutumisaika lyheni kahteen vuoteen.

Raision kaupungin saamat laskennalliset korvaukset vuosina 2022-25:

2022: 151 513 euroa

2023: 366 305 euroa

2024: 844 852 euroa

2025: 2 008 969 euroa

Kasvat korvaukset ovat mahdollistaneet kotoutumista edistävien palveluiden lisäämisen ja kehittämisen. Tämä on toisaalta ollut välttämätöntä, koska pakolaisten määrä on Ukrainan sodan vuoksi kasvanut poikkeuksellisen nopeasti.

Korvauksia käytettiin kotoutumispalveluiden henkilöstö- ja toimintakuluihin ja niitä allokoitiin myös sivistystoimen eri toimialojen kotouttamista edistävään työhön kuten vieraskielisten lasten ja nuorten tukeen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa, nuoriso- ja vapaa-aikatoimessa sekä kirjaston toimintaan. Valtiolta saatiin lisäksi korvauksia pakolaisten tulkkipalveluihin sekä tiettyihin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityiskustannuksiin.

Laskennallisten korvausten lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön erillisrahoitusta käytettiin vuosina 2021-24 matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelun *Monineuvon* kehittämiseen.

Vieraskielisten osuus väestöstä on huomioitu myös kuntien saamissa valtionosuuksissa. Valtionosuuteen sisältyy sekä työvoimaviranomaisen että kotikunnan vastuulla oleva lakisääteinen kotoutumistyön rahoitus. Työvoimapalveluiden valtionosuudet ovat vaikean työllisyystilanteen vuoksi osoittautuneet riittämättömiksi kattamaan toiminnan kustannuksia. TE-uudistus ei siten ole ollut kustannusneutraali kunnille. Raision kaupunki on kuitenkin pystynyt rahoittamaan työnhakijoiden kotoutumiskoulutuksia palvelutarpeen mukaisesti budjetin puitteissa hyödyntäen laskennallisia pakolaiskorvauksia. Lisäksi Raisiossa on tuotettu lakisääteistä kotoutumiskoulutusta myös työvoiman ulkopuolisille.

Kunnat saavat valtionavustusta myös vieraskielisten oppilaiden valmistavaan opetukseen, suomi tai ruotsi toisena kielenä opetukseen sekä oman äidinkielen opetukseen.

2. Kotoutumispalveluiden ja -rakenteiden kehittäminen

2.1. Kotoutumispalveluiden toiminta

Kotoutumispalveluiden tehtävänä on Raisioon asettuvien maahanmuuttajien ohjaus ja neuvonta, kotoutumista edistävien palveluiden koordinointi sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen yhdessä muiden toimialojen kanssa. Kotoutumispalveluiden työtä linjaa kaupungin kotouttamisohjelman ohella laki kotoutumisen edistämisestä. Uusi laki tuli voimaan vuoden 2025 alusta.

Kotoutumispalvelut on ollut Raisiossa vuodesta 2023 osa kaupungin yritys- ja työllisyyspalveluita. Tätä ennen kotoutumistyö oli osa sosiaalipalveluiden aikuissosiaalityötä.

Raision kaupunki on sopimusperusteisesti tuottanut kotoutumispalveluja myös Naantalın kaupungille vuodesta 2023, Ruskolle vuodesta 2024 ja vuoden 2025 alusta edellä mainittujen lisäksi myös Maskun ja Mynämäen kunnille. Vuoden 2025 alusta em. kunnat ovat muodostaneet yhteistoiminta-alueen.

Henkilöstö ja toimenkuvat

Terhikki Mäkelä, maahanmuuttokoordinaattori tammikuusta 2023 alkaen

- tiimin vastaava, koordinointi- ja tiedotustehtävät sekä *Kototuki*-palvelun asiakastyötä,

Kirsi Hafeez, maahanmuuttokoordinaattori tammikuusta 2023 alkaen

- *Monineuvo*-palvelun koordinointi ja asiakastyö

Shiva Haghdoust, maahanmuuttokoordinaattori maaliskuusta 2023 alkaen

- Naantalin kuntavastaava sekä asiakastyö Kototuki- ja Monineuvo -palveluissa.

Olena Herasymenko, kotoutumisohjaaja huhtikuusta 2024 alkaen

- asiakastyö Kototuki ja Monineuvo -palveluissa, Mynämäen ja Ruskon kuntavastaava

Sagal Ali, kotoutumisohjaaja helmikuusta 2024 alkaen

- asiakastyö *Kototuki ja Monineuvo* -palveluissa, Maskun kuntavastaava sekä jalkautuva työ mm. perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa ja kouluissa läksytyessä.

Maarit Kokkonen, koordinaattori 2022-25

- Raision avustuskeskuksen koordinaattori kevästä 2022 vuoden 2024 loppuun asti. Yhteisöllisen työ kotoutumispalveluissa vuonna 2025 (osa-aikainen)

Oili Vainio, avustuskeskuksen työntekijä vuonna 2024.

Esihenkilöt: Outi Niemi, työllisyyspalvelujen palvelupäällikkö ja Kimmo Rinne, yritys- ja työllisyyspalveluiden johtaja

Ostopalvelu:

Ukrainankielistä ohjausta Suomen ukrainalaiset ry:ltä – ajoittain tarpeiden mukaan.

Arabiankielinen ohjaus ja neuvonta Monikulttuurinen varhaiskasvatus, koulu ja koti ry:ltä (2 t./vko)

2.1.1. Kototuki – kotoutuja-asiakkaiden suunnitelmallinen tuki ja ohjaus

Kototukeen ohjataan työvoiman ulkopuolella olevat asiakkaat kuten kotivanhemmat ja iäkkäät. Tämän lisäksi kotoutuessa on myös työvoimaan kuuluvia, jotka työvoimapaalveluiden lisäksi tarvitsevat moninaista arjen tukea, esim. lapsiperheet kuten yksinhuoltajat ja monilapsiset perheet sekä asiakkaat, joilla on erityisiä tarpeita johtuen esim. vähäisestä koulutustaustasta. Suurin osa raisiolaisista kotoutujista on kuitenkin kevyemmän Monineuvo-palvelun piirissä tai heillä on muita tukiverkostoja. Kototukeen pyritään ohjaamaan asiakkaat, joilla on tarve tiiviiseen ja kokonaisvaltaiseen kotoutumisen tukeen.

Kototukipalvelun tavoitteena on edistää asiakkaan kotoutumista kokonaisvaltaisesti eri elämäntilanteilla huomioiden niin lasten, nuorten, työkäisten kuin ikäihmisten tarpeet. Keskeistä on asiakkaan taustaa, kieltä ja kulttuuria arvostava työote sekä asiakkaan osallisuuden ja omien voimavarojen tukeminen. Työskentelyn lähtökohdaksi on palvelutarpeen arviointi sekä kototuen asiakassuunnitelman laadinta. Työskentelyssä verkostot ovat keskeisiä; yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden lisäksi myös hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa. Keskeinen tavoite on edistää eri tavoin asiakkaan kiinnittymistä kotikuntaan.

Asiakaskunnasta suurin yksittäinen ryhmä ovat ukrainalaiset tilapäistä suojelua saaneet. Lisäksi asiakaskunnassa on kansainvälistä suojelua saaneita eri kansalaisuuksia edustavia sekä kiintiöpakolaisina ja perheenjäsenten kautta suoraan lähtömaastaan Suomeen ja Raisioon muuttaneita. Asiakkuuden kesto voi olla enintään kolme vuotta ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä. Tosin vuoden 2025 alusta kotoutumisaika lyheni kahteen vuoteen, mutta ennen vuotta 2025 saapuneiden kotoutumisaika on edelleen kolme vuotta.

Kotopalveluiden tiimi on pyrkinyt kehittämään kototuen asiakasprosessia. Keväällä 2025 pidettiin useita työpajoja, joiden tavoitteena oli luoda yhteisiä linjauksia ja työtapoja asiakastyöhön. Kehittämistyötä on sittemmin jatkettu.

2.1.2. Matalan kynnyksen ohjaus Monineuvo

Monineuvo tarjoaa matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille vieraskielisille kuntalaisille riippumatta asumisajasta tai muuton syystä. Monineuvon toiminta alkoi vuoden 2021 lopussa osana Varsinais-Suomen maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden kehittämishanketta. Monineuvo toimi työ- ja elinkeinoministeriö hankerahoituksella 31.12.2024 asti. Valtakunnallisen hankkeen tavoitteena oli kehittää alueellisia neuvontapalveluita ja varautua uuden kotoutumislain voimaantuloon. Vuonna 2025 voimaantulleen kotoutumislain mukaan kunnan on vastattava siitä, että alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joissa maahanmuuttaja voi saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta (KotoL 10 §). Vuoden 2025 alusta Monineuvo vakiinnutettiin osaksi kaupungin kotoutumispalveluita ja toiminnan rahoitus siirtyi osaksi valtion-rahoitusjärjestelmää.

Monineuvon palvelukieliksi on vakiintunut suomi, englanti, venäjä, ukraina, arabia, kurdi ja persia. Neuvontaa on saatavilla päivystysaikoina ilman ajanvarausta ja erikseen ajanvarauksella. Monineuvo toimi vuosina 2021-24 Varhan hallinnoimassa asiointipiste Olkkarissa, joskin asiakkaita otettiin vastaan myös Martinkadulla kotoutumispalveluiden tiloissa. Vuoden 2025 alusta Monineuvo siirtyi kokonaan Martinkadun tiloihin.

Monineuvon yhteydenottomäärät ovat olleet vuosittain seuraavat: 690 kpl (vuosi 2022), 886 kpl (vuosi 2023) ja 749 kpl (vuosi 2024). Vuonna 2025 yhteydenottoja oli 1340 kpl eli keskimäärin 112 kpl kuukaudessa. Suurin osa yhteydenotoista oli kasvokkaisia tapaamisia, mutta neuvontaa annettiin myös puhelimen, viestien ja sähköpostien välityksellä. Vuonna 2025 asiakkaat jakaantuivat äidinkielen mukaan seuraavasti: ukraina 72,3 %, kurdi 9,3 %, somali 7,8 %, arabia 6,2 %, venäjä 3,5 % ja muut kielet 0,7 %.

Vuoden 2025 alusta lähtien kotoutumispalveluiden työntekijät ovat toteuttaneet ohjausta ja neuvontaa suomeksi, englanniksi, ukrainaksi, venäjäksi, somaliksi, kurdiksi ja persiaksi. Henkilöstön laajan kieliosaamisen vuoksi tarve ostopalvelulle on ollut vähäistä. Ostopalveluna on hankittu arabian- ja ukrainankielistä neuvontaa.

Monineuvo on vakiinnuttanut paikkansa osana Raision kotoutumispalveluita. Siitä on muodostunut asiakaskunnalle ja yhteistyökumppaneille tuttu palvelu. Asiakkaita on tuettu etenemään omilla palvelupoluillaan. Heitä on autettu muun muassa hakemaan etuuksia, asuntoja, työpaikkoja ja koulutuspaikkoja. Heitä on ohjattu ilmoittautumaan työnhakijoiksi, etsitty suomen kielen kursseja ja harrastuksia. Kaikki tämä on auttanut kohderyhmää etenemään kohti tavoitteitaan ja ennaltaehkäissyt ongelmien syntymistä. Samalla on tehty ymmärrettäväksi suomalaista yhteiskuntaa ja tapoja toimia.

2.1.3. Suomen kielen taitoa ja kotoutumista edistävät opinnot

Opinto- ja ryhmätoimintaa on eri tavoin järjestetty Raisiossa jo vuosia. Toimintaa on suunnattu ensi sijassa työvoiman ulkopuolella oleville asiakkaille kuten kotivanhemmille ja iäkkäille, jotka eivät voi osallistua kokopäiväisiin kotoutumiskoulutuksiin. Raisio-opisto on tarjonnut matalan kynnyksen suomen kielen opintoja ja kotoutumispalvelut on järjestänyt lastenhoidon kursseille, jotta myös kotivanhemmat ovat voineet osallistua. Lastenhoito on tilattu Mannerheimin lastensuojeluliitosta.

Asiakkaita on ohjattu myös Raision seurakunnan suomen kielen opetukseen. Seurakunnan opetusryhmä tarjosi opetusta yhden aamupäivän viikossa vuoden 2025 kevääseen asti, mutta vapaaehtoisten vähenemisen vuoksi toiminta päättyi.

Vuoden 2025 alusta kotoutumista edistävää koulutusta on järjestetty työvoiman ulkopuolella oleville ryhmille aikaisempaa laajemmin ja monipuolisemmin. Taustalla on vuoden 2025 alusta voimaan tullut uusi kotoutumislaki, joka korostaa kuntien vastuuta työvoiman ulkopuolisista ryhmistä kuten kotivanhemmista. Raisiossa käynnistettiin tammikuussa 2025 kotokurssi yhteistyössä Raisio-opiston kanssa tavoitteena tarjota kotoutumisen väylä mm. kotivanhemmille ja iäkkäille sekä muille, jotka esim. perhetilanteen vuoksi eivät voi osallistua kokopäiväisiin opintoihin. Varsinaisen kohderyhmän lisäksi kurssille hyväksyttiin mukaan myös työvoimaan kuuluvia, jotka odottivat paikkaa kokopäiväiseen kotoutumiskoulutukseen. Näin pystyttiin muodostamaan riittävän suuret ryhmät ja tarjoamaan mielekästä toimintaa myös kurssipaikkaa odottaville.

Kurssilla oli kaksi tasoryhmää, alkeis- ja jatkoryhmä. Alkeisryhmässä opetusta oli kolmena aamupäivänä viikossa ja jatkoryhmässä kahtena iltapäivänä. Opetus sisälsi suomea sekä yhteiskunta- ja digitaitoja. Alkeisryhmän opiskelijoille tarjottiin myös henkilökohtaista ohjausta. Jokaisella kurssilaisella oli lisäksi nimetty vastuuohjaaja kotoutumispalveluiden tiimistä. Näin pyrittiin tarjoamaan opiskelijoille kokonaisvaltainen tuki niin opinnoissa kuin muilla elämänalueilla.

Kurssikonsepti oli onnistunut ja syksyllä 2025 kurssi järjestettiin samalla konseptilla. Sekä kevään että syksyn kurssilla lastenhoito toteutettiin ostopalveluna Mannerheimin lastensuojeluliitosta.

2.1.4. Kotoutumista tukeva vapaa-ajan toiminta

Kotoutumispalveluiden tavoitteena on edistää asiakkaiden kiinnittymistä omaan lähiyhteisöön ja helpottaa kontaktien saamista niin kantaraisiolaisiin kuin muihin maahanmuuttajiin. Ohjaus- ja neuvontatyössä asiakkaita kannustetaan osallistumaan paikallisiin tapahtumiin ja harrastuksiin kuten koulujen Raiha-kerhoihin, liikunta- ja nuorisotoimen retkille ja kerhoihin. Esimerkiksi maahanmuuttajatyttöjä kannustettiin mukaan nuorisotoimen monikulttuuriseen tyttötyöhön.

Kotoutumispalvelut on useita vuosia järjestänyt viikoittaista toimintaa perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa. Vuonna 2025 *kotoaamuja* pidettiin kerran viikossa keskiviikkoisin ja ne sisälsivät ohjausta ja yhteistä toimintaa. Aamut olivat avoimia niin maahanmuuttajille kuin kantasuomalaisille kävijöille. Maahanmuuttajataustaisia perheitä kannustettiin myös muutoin osallistumaan Satelliitin toimintaan.

Kotoutumispalvelut järjesti erityisesti koulujen loma-aikoina toimintaa asiakaskunnalle. Esimerkiksi kesällä 2025 tehtiin retki Vepsän saareen, Ruissaloon, mökkiretki Paraisille sekä käytiin Raision teatterissa Aarresaari-esitystä katsomassa. Retki- ja tapahtumatoiminnan tavoitteena oli tutustuttaa asiakkaita lähiseutuun, lisätä asiakkaiden verkostoja ja edistää näin kotoutumista.

Syksyllä 2025 kotoutumispalvelut teki yhteistyötä Raision seurakunnan Tasalan kammarin kanssa. Iäkkäitä asiakkaita ohjattiin viikoittaiseen Tasalan kammarin askartelukerhoon.

2.1.5. Yhteisöllinen työ

Yhteisöllisen työn tavoitteena on edistää kantaraisiolaisten ja ”uusraisiolaisten” välistä vuorovaikutusta ja kaksisuuntaista kotoutumista. Yhteisöllisellä työllä pyrittiin myös tukemaan maahanmuuttajien omien yhteisöjen toimintaa esim. oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseksi. Viime vuonna yhteisölliseen työhön saatiin työ- ja elinkeinoministeriöstä lisäresurssi, jonka turvin palkattiin osa-aikainen työntekijä. Tehtävää hoiti Maarit Kokkonen, joka toimi tätä ennen Raision avustuskeskuksen koordinaattorina.

Avustuskeskuksessa ukrainalainen yhteisö oli järjestänyt monipuolisesti kerhoja ja tapahtumia. Vaikka avustuskeskus lakkautettiin, tavoitteena oli tarjota tukea ja korvaavia tiloja toiminnan jatkumiselle. Ukrainalaisyhteisön uudeksi kotipesäksi muotoutui yhteisötila Tokkila. Yhteisötilassa on kaksi eri tilaa, Iso-Tokkila ja Pikku-Tokkila. Kumpikin tila on ahkerassa käytössä, tiloja voivat varata kaikki muutkin raisiolaiset toimijat. Tilan avajaisia vietettiin kesäkuun alussa monikulttuurisen ulkoilmajuhlan merkeissä.

Ramadanin viettoon liittyvää Iftar-juhlaa juhlittiin Raision kaupungintalossa 22.3. Iftar-juhla järjestettiin sekä vuonna 2024 ja 2025 kaupungintalossa Raision kaupungin, Turun kaupungin ja Finpolar kulttuuri-keskuksen kanssa. Tapahtumaan osallistui viime vuonna noin 135 vierasta sekä maahanmuuttaneita että kantasuomalaisia, niin muslimeita kuin muihin uskontokuntiin kuuluvia. Tapahtuman tarkoituksena on kertoa Ramadanin viettoon liittyvistä perinteistä ja rakentaa vuoropuhelua. Tilaisuudessa tarjottiin myös Iftar-ateria, jonka Finpolar kulttuuri-keskuksen vapaaehtoiset olivat valmistaneet. Tilaisuuteen osallistui mm. kaupunginjohtaja Eero Vainio, Turun silloinen apulaiskaupunginjohtaja Pia Elo, Raision seurakunnan ja Turun arkkihiippakunnan sekä useiden järjestöjen edustus.

Perinteeksi on muodostunut myös vuosittain kirjaston kanssa järjestetty Satakielitapahtuma. Satakielikuukausi nostaa esille äidinkielen merkitystä ja monikielisyttä ja -kulttuurisuutta. Tapahtumaa vietettiin 15.3. kirjastossa. Ohjelmassa oli monikielisiä satuhetkiä ja askartelua.

Perinteinen on myös perheiden kohtaamispaikassa usean toimijan yhteistyönä järjestetty monikulttuurinen juhla, jota viime vuonna vietettiin 23.8. Juhlassa kävi noin 200 vierasta. Kohtaamispaikka Satelliitti muutti syksyllä uusiin, isompiin tiloihin Sipilänkuja 2:een. Uusissa tiloissa vietettiin Minun kulttuurini -tapahtumaa, jossa oli mm. eri kulttuurien ruokamaistiaisia. Tapahtuma kokosi runsaasti kävijöitä.

Kotoutumispalvelut järjesti asiakaskunnalle ja maahanmuuttajatyön vapaaehtoisille joulujuhlan kaupungintalossa 11.12. Juhlassa oli mm. Suomen ukrainalaiset ry:n tanssiesitys, Iranilaisen Aava ry:n musiikkiesitys sekä suomalaisen joulupukin vierailu.

2.1.6. Yhteistyön ja verkostoitumisen muodot

Kotoutumispalveluiden tavoitteena on toimia verkostomaisesti, yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, Varhan ja 3. sektorin toimijoiden kanssa. Käytännön esimerkkejä toimintamuodoista:

- kotoaamut perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa viikoittain
- osallistuminen koulujen vanhempainiltoihin (Friisilä ja Kerttula) sekä koko kaupunkitasoiseen vanhempainiltaan.
- läksytuen toteutus: kotoutumispalveluiden työntekijä osallistui viikoittain Friisilän, Kerttulan sekä Vaisaaren koulun valmo-luokan läksytukeen.
- Babyinfot: infot on suunnattu lasta odottaville perheille ja ne toteutetaan yhteistyössä äitiysneuvolan ja perhekeskuspalveluiden kanssa. Kotoutumispalveluiden työntekijä on mukana vieraskielisten vanhempien babyinfoissa. Perheet saavat tietoa kotoutumispalveluista ja aihepiireistä, jotka koskettavat maahanmuuttajaperheitä, esim. lapsen äidinkielen ja kaksi/monikielisyyden tukeminen.

2.1.7. Yhteistyöverkostot

Kotoutumispalveluiden tehtävänä on edistää yhteistyötä kotoutumiseen, maahanmuuttoon ja monimuotoisuuteen liittyen. Raision kotoutumispalvelut koordinoi useita yhteistyöverkostoja:

- *Raision maahanmuuttajatyön yhdyshenkilöverkosto*: edustajia kaupungin eri toimialoilta, Varhasta ja kolmannelta sektorilta. Ryhmä kokoontui kuluneen vuoden aikana viisi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita, edistettiin yhteistyötä ja tiedon vaihtoa.
- *Läntisten kuntien maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunta*: laaja edustus toimijoita kunnista, Varhasta, järjestöistä ja ELY-keskuksesta (nykyinen elinvoimakeskus). Toimikunta kokoontui kahdesti vuonna 2025. Toimikunnan tehtävä on edistää maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja yhteiskunnan monimuotoistumiseen liittyvää alueellista kehittämistyötä, yhteistyötä ja vuoropuhelua.
- *Yhteistoiminta-alueen yhteistyöryhmä* (Raisio, Naantali, Rusko, Masku ja Mynämäki): jäsenenä kotoutumispalveluiden työntekijät ja esihenkilöt sekä yhteistoiminta-alueen kuntien edustajat. Yhteistoiminta-alueen käytännön työn suunnittelu ja organisointi.

Lisäksi kotoutumispalveluiden työntekijöitä on edustettuna useissa verkostoissa ja ohjausryhmissä:

- Kestävä Raisio -työryhmä, joka edistää kaupungin poikkihallinnollista yhteistyötä
- Varhan ja Varsinais-Suomen kuntien maahanmuuttokoordinaattoreiden yhteistyöverkosto
- Elinkeinokeskuksen (aik. ELY-keskus) koordinoima pakolaisia vastaanottavien kuntien verkosto
- Ehjä ry:n Kuule minua -hankkeen ohjausryhmä. Hankkeessa maahanmuuttajanuoret saavat vertaistukea ja heitä valmennetaan kokemusasiantuntijoiksi ja vaikuttamistyöhön.
- perheiden kohtaamispaikka Satelliitin ohjausryhmä
- Varhan läntisen alueen yhteisövaikuttavuusjohtoryhmä
- Auralan kansanopiston Työsä Parempi -hankkeen ohjausryhmä
- Turun työllisyysaluevalmistelu: kotoutumispalveluiden työryhmä. Työryhmä jatkoi myöhemmin kotoutumisasiantuntijoiden verkostona.
- YKS-hankkeen ohjausryhmä (yhteisöllisen kotoutumisen startti), Turku International House
- Turun seudun kotoutumisen kumppanuusverkosto (Moniku)

2.2. Raision avustuskeskus

Raision avustuskeskus palveli Raision ja ympäristökuntien ukrainalaisia pakolaisia kevästä 2022 lähtien vuoden 2024 lopulle asti. Raision osalta keskus tuki muitakin pakolaisia. Koko toimintansa aikana keskus palveli yli 25 000 kävijää.

Keskuksen toimintaa koordinoi Raision kaupunki ja mukana oli Raision ja Maskun seurakunnat, Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piiri ja Raision osasto, Ote-säätiö sekä Suomen Ukrainalaiset ry. Avustuskeskuksen päivittäisessä toiminnassa oli mukana myös vapaaehtoisia.

Keskus jakoi tarvitseville lahjoitustavarana saatuja astioita ja kodintekstiilejä, kalusteita, vaatteita, leluja, hygieniatuotteita ja elintarvikkeita. Avustuskeskuksessa oli ukrainalaisille pakolaisille myös monipuolista harrastustoimintaa ja tapahtumia.

Vuonna 2024 toiminta päätettiin, koska pakolaisten kotoutumisen edistämässä painopiste siirtyi avustamisesta pitkäjänteiseen kotoutumisen tukemiseen. Harrastus- ja tapahtumatoiminnalle saatiin uusi kotipesä yhteisötila Tokkilasta.

2.3. Kotoutumispalveluita koskevien kehittämiskohteiden toteutuminen

Kotoutumispalveluiden kehittämiskohteet koskevat kotoutumis- ja maahanmuuttajatyön rakenteiden, työtapojen ja verkostojen kehittämistä, jotta ne vastaava myös kotoutumislakiuudistuksen tavoitteisiin ja velvoitteisiin.

2.3.1. Kotoutumis- ja monikulttuurisuustyön yhteistyöverkostojen vakiinnuttaminen

Toteutus: Yhteistyöverkostot ovat vakiintuneet ja monipuolistuneet. Tärkeä paikallinen tiedonvaihdon ja yhteistyön foorumi on Raision maahanmuuttajatyön yhdyshenkilöverkosto, johon osallistuu sekä kaupungin eri toimialojen henkilöstöä, yhteistyötahoja Varhasta ja kolmannelta sektorilta. Myös seudullinen maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunta käynnistyi tauon jälkeen vuoden 2024 alussa. Vuoden 2025 alusta lähtien toimikunta on kattanut kaikki läntiset Raseko-kunnat: Raisio, Naantali, Rusko, Masku, Mynämäki ja Nousiainen. Toimikunnassa on laaja edustus toimijoita; alueen kuntien lisäksi mm. Varha, Lounais-Suomen elinvoimakeskus, Raision yrittäjät, SAK ja kouluttajaorganisaatioita.

2.3.2. Kaupungin kotoutumispalveluiden organisointi

Toteutus: Kotoutumispalvelut on organisoitu osaksi yritys- ja työllisyyspalveluiden toimintaa. Kun kotoutumispalvelut aloitti vuoden 2023 alussa osana yritys- ja työllisyyspalveluita, työntekijöitä oli kaksi, nykyisin työntekijöitä on viisi.

Yksikön toimintatavat ovat vakiintuneet siten, että palvelupolkuja on kaksi: *Kototuki*-palvelu ja matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta *Monineuvo*. Kummassakin palvelupolussa on oma konsepti ja kohderyhmät. Asiakastyön ohella keskeinen tehtävä on myös maahanmuuttaja- ja moninaisuustyön koordinointi-, tiedotus- ja verkostotehtävät.

Yhteistyö työvoimapalveluiden ja kunnan kotoutumistyön kesken on parantunut vuoden 2025 alusta, kun TE-palvelut siirtyivät Turun työllisyysalueen alaisuuteen. Työvoimapalveluiden henkilöstöä toimii Raision toimipisteessä samoissa tiloissa kuin kaupungin kotoutumispalvelut, mikä sujuvoittaa yhteistyötä asiakasasioissa.

2.3.3. Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu Monineuvon vakinaistaminen

Toteutus: Monineuvo toimi työ- ja elinkeinoministeriön hankerahoituksen turvin vuodesta 2022 vuoden 2024 loppupuolelle asti. Vuoden aikana 2024 valmistauduttiin Monineuvon vakinaistamiseen. Vuonna 2022 alkanut pilotointi, toimintakonseptin kehittäminen ja juurruttaminen pohjustivat toiminnan vakinaistamista. Palvelu siirtyi lakisääteisesti kunnan vastuulle ja rahoitus osaksi valtiosuusjärjestelmää vuoden 2025 alusta.

2.3.4. Osaamisen ja työtapojen kehittäminen

Toteutus: Raision kotoutumispalvelut on koordinoitunut maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunnan sekä Raision maahanmuuttotyönverkoston työskentelyä. Nämä yhteistyöverkostot ovat tarjonneet

foorumin yli sektorirajojen työn kehittämiseen ja yhteiseen keskusteluun. Tapaamisissa on ollut asiantuntija-alustuksia eri teemoista. Kotoutumispalvelut järjesti vuosina 2023-24 myös kolme puolipäiväseminaaria, jotka oli suunnattu eri toimialojen työntekijöille ja yhteistyökumppaneille.

Kotoutumispalveluiden henkilöstö on osallistunut aktiivisesti mm. alueellisiin seminaareihin sekä työ- ja elinkeinoministeriön kotoutumislakiuudistusta koskeviin koulutuksiin. Vuoden 2025 aikana kotoutumistiimi panosti asiakasprosessin kehittämiseen. Kehittämistyö jatkuu vuonna 2026.

2.3.5. Erityisen tuen järjestäminen haavoittuville ryhmille

Toteutus: Asiakastyössä erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden asioissa tehtiin yhteistyötä Varhan sosiaalityön sekä terveyskeskuksen kanssa. Joidenkin asiakkaiden kohdalla tehtiin monialalainen palvelutarpeenarvio ja kotoutumissuunnitelma.

2.3.6. Kotoutumisen edistäminen työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille

Toteutus: Raision kotoutumispalvelut järjesti yhdessä Raisio-opiston kanssa osa-aikaisen kotokurssin, jonka ensisijaisena kohderyhmänä ovat työvoiman ulkopuolella olevat ryhmät kuten kotivanhemmat ja iäkkäät. Opetuksen aikana on lastenhoito tarjolla. Kotokurssiin kuuluu suomen kielen, yhteiskuntatiedon ja digitaitojen opetusta sekä henkilökohtaista ohjausta. Tavoitteena on, että kurssi tukee monipuolisesti osallistujien kotoutumista. Viikoittain järjestettiin kotoutumista tukevaa toimintaa myös perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa sekä loma-aikoina retkiä ja tapahtumia.

2.3.7. Yhteistyö 3. sektorin kanssa

Toteutus: Yhteistyö 3. sektorin kuin myös Raision seurakunnan kanssa on ollut vilkasta. Yhdessä järjestettiin tapahtumia ja retkiä sekä toimintaa perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa. Tapahtumista mainittakoon Iftar-juhla maaliskuussa ja Omena-juhla kohtaamispaikka Satelliitissa elokuussa.

Toukokuussa 2025 käynnistyi tauon jälkeen Punaisen Ristin Raision osaston suomen kielen kerhon, jonka järjestämistä kotoutumispalvelut tuki. Kerho kokoontuu SPR:n vapaaehtoisten ohjauksessa viikoittain yhteisötila Tokkilassa.

3. Pakolaisten vastaanoton kehittämiskohteiden toteutuminen

Keskeistä näissä kehittämiskohteista on sitoutuminen pakolaisten vastaanottoon ja yhteiseen vastuunkantoon osana Turun seutukuntaa.

3.1. Kuntapaikkojen tarjoaminen kiintiöpakolaisille ja muille haavoittuville ryhmille

Toteutus: Kuntapaikkoja koskeva kehittämiskohde toteutui osin vuosina 2022-25. Kaupunginhallitus päätti osoittaa vuonna 2022 kuntapaikkoja ja sen nojalla Raisio vastaanotti viisi afgaanikiintiöpakolaista, jotka saapuivat Raisioon vuonna 2023. Vuosina 2023 ja 2024 kaupunginhallitus ei hyväksynyt ELY-keskuksen

kuntapaikkaesityksiä. Viime vuonna kaupunginhallitus kuitenkin taon jälkeen teki myönteisen päätöksen, jonka nojalla Raision kaupunki vastaanottaa vuoden 2026 aikana noin neljä kiintiöpakolaista (yhden perheen) tai vaihtoehtoisesti 2-3 alaikäistä ilman huoltajaa Suomeen saapunutta nuorta.

3.2. Ukrainalaispakolaisten vastaanotto

Raisiossa asuu suhteellisen paljon Ukrainan pakolaisia. Vuoden 2025 joulukuussa Raision kaupunki sai laskennallisia korvauksia 581 Ukrainan pakolaisesta. Asiakkaiden palvelutarpeet vaihtelevat esim. riippuen siitä, onko kyseessä työssäkäyvä aikuinen, lapsiperhe tai iäkäs henkilö. Ukrainan pakolaisten kohdalla ei ole käytössä kuntapaikkamenettelyä vaan tilapäistä suojelua saaneet jäävät kuntarekisteröinnin saatuaan pääsääntöisesti asumaan siihen kuntaan, jossa he ovat asuneet yksityismajoitetuina ennen rekisteröintiä. Vastaanottokeskuksessa majoitetut muuttavat rekisteröinnin jälkeen omatoimisesti kuntiin paitsi, jos pakolaisella on erityisiä tarpeita, jolloin hänet voidaan osoittaa kuntapaikalle.

Toteutus: Raision avustuskeskuksella oli Ukrainan pakolaisten vastaanoton alkuvaiheessa tärkeä rooli. Ohjelmakaudella painopiste siirtyi kuitenkin avustamisesta ja akuuttien tarpeiden hoidosta kotoutumisen ja kotikuntaan kiinnittymisen tukemiseen. Kotoutumispalveluiden edellä kuvatut palvelupolut, Kototuki ja Monineuvo, ovat pyrkineet vastaamaan asiakaskunnan, myös ukrainalaispakolaisten tarpeisiin. Monineuvolla on ollut keskeinen rooli tilanteessa, jossa asiakasvirta on kasvanut nopeasti. Monineuvon omakielinen palvelu (ukraina ja venäjä) ja päivystysajat ilman ajanvarausta ovat olleet helposti saavutettavia. Monineuvosta asiakas on tarvittaessa ohjattu tiiviimmän Kototuki-palvelun tai/ja sote-palveluiden piiriin.

3.3. Avustuskeskuksen toiminnan jatko

Avustuskeskuksen toiminnan jatkaminen asetettiin tavoitteeksi, kun kotouttamisohjelmaa laadittiin vuonna 2022. Avustuskeskuksen ideana oli vastata akuuttiin tarpeeseen, kun lyhyessä ajassa Raisioon ja lähiseudulle muutti huomattava määrä Ukrainan pakolaisia.

Toteutus: Avustuskeskus käynnistettiin Raision seurakunnan omistamissa tiloissa Raisiontorilla vuoden 2022 keväällä. Avustuskeskus vastasi akuuttiin avun tarpeeseen tarjoamalla materiaalista tukea sekä kohtaamispaikan. Keskus kokosi myös ukrainalaisyhteisöä ja tarjosi tiloja yhteisön kerhoille ja tapahtumille. Kotoutumistyön painopiste siirtyi kuitenkin vähitellen pitkäjänteiseen kotoutumisen tukemiseen. Tästä syystä avustuskeskustyöstä päätettiin luopua; keskuksen toiminta päättyi loppuvuodesta 2024. Yhteisöllisen toiminnan jatko pyrittiin turvaamaan kaupungin muissa tiloissa, ennen muuta hyödyntämällä yhteisötila Tokkilaa.

3.4. Valtion pakolaiskorvausten käyttö, kohdentaminen ja seuranta

Valtion pakolaiskorvaukset maksetaan kunnalle pakolaisten henkilömäärän mukaan. Korvauksia maksetaan ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä alkaen kahden vuoden ajalta (ennen vuotta 2025 kolmen vuoden ajalta).

Toteutus: Raision kaupunki on vuodesta 2023 alkaen saanut aikaisempaa enemmän laskennallisia valtionkorvauksia kotoutumista edistävään työhön johtuen kotoutujien määrän kasvusta. Vuonna 2025

Raision kaupunki sai korvauksia noin 2 miljoonaa euroa. Korvauksia käytettiin kotoutumispalveluiden henkilöstö- ja toimintakuluihin minkä lisäksi resurssia allokoitiin sivistystoimelle. Budjetointia vaikeuttaa se, ettei koko vuoden summa ole etukäteen tiedossa vaan se määräytyy sen mukaan kuinka paljon kuntaan rekisteröity pakolaistaustaisia kotoutujia.

4. Lapset ja nuoret -kehittämiskohteiden toteutuminen

Maahanmuuttajaväestö on nuorta verrattuna kantaväestöön. Varhaiskasvatuksella, opetustoimella sekä nuoriso- ja vapaa-ajanpalveluilla on keskeinen rooli maahanmuuttajataustaisten lasten, nuorten ja perheiden kotoutumisen ja osallisuuden mahdollistajana.

4.1. Maahanmuuttajataustaisten lasten tukeminen varhaiskasvatuksessa

Maahanmuuttajien osuus varhaiskasvatukseen hakevista on edelleen kasvanut. S2-lapsia (suomi toisena kielenä) on noin 233, joista kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 187. Eri kieliä on 31, joista suurimpina kieliryhminä ukraina 50, albania 28, bosnia 27, venäjä 23, kurdi 14, romania 15 ja arabia 11 (luvut vuoden 2026 alusta).

Varhaiskasvatusta koskeva kehittämiskohde koskee **vieraskielisten lasten omankielisen tuen järjestämistä**. Tuen avulla edistetään lapsen sopeutumista yhteisöön, osallisuutta esim. kaverisuhteiden kehittymistä, oppimista ja kielellisiä valmiuksia. Omakieliseen tukeen sisältyy myös vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toteutus: Varhaiskasvatuksessa työskentelee vakituiseissa työsuhteessa kaksi ukrainan- ja kaksi bosniankielistä työntekijää. Lisäksi varhaiskasvatuksessa työskentelee työvoimapalveluiden ja oppilaitosten kautta eri kielisiä henkilöitä mm. harjoittelijoina.

Varhaiskasvatuksessa käytetään KieliPeda-työvälinettä, joka tukee kieli- ja kulttuuritietoista työtettä. Aktiivisessa käytössä on myös Lukulumo. Lukulumo on varhaiskasvatukseen suunnattu sovellus, joka tarjoaa laajan valikoiman kuvakirjoja sekä suomeksi että useilla eri kielillä ääneen luettuna. Vaisaaren ja Friisilän päiväkodeissa on käytössä iltasatuhyllä, jossa on eri kielistä lasten kirjallisuutta. Perheet voivat lainata hyllystä kirjoja kotiin ja palauttaa ne päiväkotiin. Lisäksi varhaiskasvatuksen ohjeita ja lomakkeita on käännetty useille kielille (ukraina, venäjä, englanti, albania, kurdi ja romania).

Kotoutumispalveluista osoitettuja laskennallisia korvauksia on käytetty mm. avustajien palkkaamiseen päiväkotiryhmiin, joissa on useita S2-lapsia.

4.2. Perusopetuksen kehittämiskohteet

Perusopetuksessa on 529 vieraskielistä oppilasta, mikä on 22 % perusopetuksen oppilaista. Kieliä on runsaat 30, joista suurimmat kieliryhmät ovat ukraina, albania, venäjä, bosnia, kurdi ja arabia (tiedot perusopetuksesta 2/2026). Perusopetuksen kehittämiskohteita olivat vuosien 2022-25 ohjelmassa valmistava opetus, oman äidinkielen opetus, kielitietoinen toimintakulttuuri ja läksyparkkitoiminta.

4.2.1. Kehitetään valmistavaa opetusta joustavasti muuttuvia tilanteita vastaavaksi

Perusopetukseen valmistava opetus (valmo) on tarkoitettu maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia perusopetuksessa opiskeluun. Opetuksen kesto on noin yhden lukuvuoden mittainen.

Toteutus: Raisiossa on kuluneena ohjelmakautena järjestetty juuri maahan saapuneille oppilaille valmistavaa opetusta sekä ala- että yläkoulussa. Ala-asteen valmistavan opetuksen ryhmä toimi ja toimii myös tänä lukuvuonna Friisilän koulussa. Yläkoulun valmo-ryhmä toimi Vaisaaren koulussa (nykyisin Tiedonpuiston koulussa). Oppilaita integroidaan perusopetuksen ryhmiin asteittain jo valmo-aikana.

Valmistavan opetuksen järjestämistä haastavat nopeasti muuttuvat tilanteet; lisää oppilaita tulee kesken lukukauden, jolloin ryhmien oppilasmäärä kasvaa opetushallituksen suosittelemaa 10 oppilaan ryhmää suuremmaksi. Syksyllä 2025 Friisilän ryhmään osoitettiin oppilasmäärän kasvaessa osa-aikaista lisäresurssia. Lisäresurssia on jatkettu Friisilässä myös tämän vuoden alussa. Vaisaaren perustettiin keväällä 2025 toinen valmo-ryhmä väliaikaisesti. Tammikuun 2026 alussa Tiedonpuiston koulussa käynnistettiin jälleen toinen opetusryhmä.

Yläkoulun valmo-ryhmiin on vastaanotettu myös alle 18-vuotiaita nuoria, jotka ovat jo kotimaassaan suorittaneet peruskoulun. Näille nuorille on yritetty aktiivisesti löytää jatko-opiskelupaikkoja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen eli TUVAlle tai aikuisten perusopetuksen.

Valmistavaan opetukseen on perustettu pysyvät opettajan virat, mikä luo pitkäjänteisyyttä opetuksen järjestämiseen ja kehittämiseen.

4.2.2. Koulutetaan opettajia ja henkilöstöä kohti kielitietoista toimintakulttuuria

Kielitietoisuudella tarkoitetaan sitä, että jokainen opettaja ja koulun aikuinen on kielellinen malli ja myös opettamansa oppiaineen kielen opettaja. Kielitietoisuuteen kuuluu monikielisuuden tukeminen, selkeä kielenkäyttö sekä opetettavan aineen ja sen kielen kuten rakenteiden ja sanaston opetus. Tavoitteena on taata yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet kaikille, myös monikielisille oppilaille.

Toteutus: Kielitietoista toimintakulttuuria on käsitelty koko henkilöstön kanssa syksyllä 2025 vesokoulutuksessa. Aiheen käsittely jatkuu kevätkaudella 2026 henkilöstölle ja oppilaille suunnatuissa tilaisuuksissa ja koulutuksissa

4.2.3. Vahvistetaan oman äidinkielen opetukseen osallistumista

Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus ylläpitää ja kehittää omaan kieltään ja kulttuuriaan. Oman äidinkielen opetus vahvistaa lapsen äidinkielen taitoa ja tukee myös laajemmin kielellisiä valmiuksia, oppimista ja kaksi/monikielisyyttä.

Toteutus: Raision kaupungin opetussuunnitelman mukaan Raisiossa järjestetään oman äidinkielen opetusta, kun saman kielisiä oppilaita on lain edellyttämä vähimmäismäärä. Kaupunki saa valtion avustusta kahdesta opetustunnista viikossa jokaista neljän oppilaan laskennallista ryhmää kohti.

Syksystä 2025 lähtien opetusta on ollut tarjolla seuraavissa kielissä: albania, arabia, bosnia, espanja, kurdi, persia, puola, ukraina, viro ja venäjä. Opetus on keskitetty neljään kouluun: Kerttula, Friisilä, Ihala ja Tiedonpuisto.

Oman äidinkielen opetukseen ilmoittautumista on selkeytetty kevästä 2025 alkaen. Ilmoittautuminen tapahtuu Wilmassa ja riittää, kun oppilas on kerran perusopetuksen aikana ilmoitettu opetukseen. Yhteensä 214 oppilasta on ilmoittautunut opetukseen. Opetuksen järjestämisessä on edelleen haasteita ratkottavana, mm. oppilaiden siirtyminen omalta koululta oppitunnille toiseen kouluun, oppituntien myöhäinen ajankohta koulun muun opetuksen jälkeen sekä opettajien saatavuus joissakin kielissä.

Koulun resursseja oman kielen tukemisessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös laajemmin: esimerkiksi oppilaan äidinkieltä osaava opettaja tai avustaja voi ohjata lasta tämän omalla äidinkielellä. Koulut ovat myös tehneet yhteistyötä kotoutumispalvelujen kanssa monikulttuuristen vanhempainiltojen ja läksytuen järjestämisessä. Lisäksi Friisilän koulussa järjestettiin lukuvuonna 2024-25 ukrainan ja somalin kielen kerhot.

4.2.4. Kehitetään läksyparkkitoimintaa

Toteutus: Läksytuesta hyötyvät erityisen paljon ne oppilaat, joilla ei ole mahdollisuutta saada läksyihin ohjausta ja apua kotona. Läksyparkkeja toteutetaan sekä koulun oman henkilöstön, kotoutumispalveluiden ja nuorisotoimen ohjaajien ja SPR:n vapaaehtoisten voimin. Kotoutumispalveluiden ja nuorisotoimen ohjaajat käyvät Friisilän ja Kerttulan kouluissa, minkä lisäksi kotoutumispalveluiden ohjaaja käy myös Tiedonpuiston valmo-luokassa antamassa läksytukea. Lisäksi SPR:n vapaaehtoisia käy auttamassa läksyissä Friisilässä ja Kerttulassa.

4.3. Vapaa-ajan toiminta lapsille ja nuorille

Mielekäs vapaa-ajan toiminta edistää kotoutumista, osallisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Kotouttamisohjelmassa kehittämiskohteena oli tiedottaa vapaa-ajanvieton mahdollisuuksista maahanmuuttajataustaisille perheille ja ohjata asiakkaita nuoriso- ja liikuntapalveluiden järjestämään toimintaan, koulujen RaiHa-kerhoihin sekä myös seurojen ja järjestöjen toimintaan.

Toteutus:

Eri toimijoiden kuten kotoutumispalveluiden, liikunta- ja nuorisotoimen ja harrastusseurojen välinen yhteistyö on helpottanut ohjautumista vapaa-ajan toimintaan sekä tarjonnut myös tukea harrastuksen aloitukseen. Tärkeitä ovat myös matalan kynnyksen maksuttomat vapaa-ajan palvelut, joiden avulla on voinut tutustua erilaisiin harrasteisiin ja vapaa-ajanvieton tapoihin sekä päästä osaksi yhteisöä.

Lisäksi on kehitetty erilaisia työmuotoja moninaistuvan asiakaskunnan tarpeisiin: esim. nuorisotoimessa yhteisöohjaajat, monikulttuurinen tyttötyö, maahanmuuttajataustaisten poikien parissa tehtävä työ, liikuntatoimen musiikkileikkikoulu perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa, uimaopetus, joka tavoittaa myös maahanmuuttajataustaisia lapsia jne. Seuraavassa on kerrottu työmuodoista toimialoittain.

Raision kaupungin nuorisotyö

Nuorisotyö on huomionnut monikulttuurista kohderyhmää rekrytoimalla kaksi yhteisöohjaajaa, jotka keskittyvät pääasiassa vieraskielisten, maahanmuuttaneiden ja monikulttuuristen nuorten tukemiseen. Yhteisöohjaajien työ jatkuu myös vuonna 2026, toinen työsuhteista vakinaistettiin ja toinen on määräaikainen.

Nuorisotyössä toteutuu antirasistinen työote. Eri kulttuuritaustaisten nuorten keskuudessa ilmenee myös keskinäistä rasismia, johon työskentelyssä puututaan.

Nuorisotyö on järjestänyt monikulttuurista tyttötyötä kerhotoimintana. Toimintaan on kuulunut viikoittaisen kerhotoiminnan lisäksi vierailuja ja retkiä mm. Turun Linnaan ja Superparkkiin. Kerho on kokoontunut perheiden kohtaamispaikka Satelliitin tiloissa Hulvelankadulla, mutta Satelliitin muutettua toisiin tiloihin kerho siirtyi Valotaloon Lumparankadulle. Yhteisöohjaaja on osallistunut viikoittain myös läksyparkkitoimintaan Kerttulassa ja Friisilässä.

Nuorisotyö jalkautuu alakoulujen välitunneille, mikä tukee hyvin monikulttuurista työtä. Yhteisöohjaaja ja nuorisotyöntekijä tapaavat välitunneilla alakoulujen oppilaita, järjestävät heille toimintaa ja tiedottavat nuorisopalveluiden toiminnasta.

Nuortenkeskus Nopassa kävijät ovat pääasiassa maahanmuuttajataustaisia. Pojat korostuvat palvelun käyttäjinä, mutta mukaan on tullut myös tyttöjä. Nuorisotilakävijöiden keskuudessa esiintyy päihteiden käyttöä ja erityisesti vapen käyttöön puututaan lähes jokaisena aukioloaikana. Nuorisotyöntekijöiden työhön kuuluu päihteiden vaaroista keskusteleminen sekä kaikkeen päihteidenkäyttöön puuttuminen.

Nuorisotyöntekijä ja yhteisöohjaaja ovat ohjanneet maahanmuuttajataustaisille pojille ”Torstaipojat” -toimintaryhmää viikoittain. Toiminnan sisältönä ovat olleet mm. erilaiset pelitapahtumat, vierailut ja retket.

Yksi nuorisotyöntekijöistä kirjoitti opinnäytetyön kotouttavan nuorisotyön toimintamallista. Opinnäytetyöhön sisältyneen tutkimuksen mukaan nuorisotyö on kotoutumista tukeva tekijä nuorten elämässä. Opinnäytetyö esitellään keväällä 2026 kaikille, joiden työhön aihe liittyy.

Liikuntatoimi

Maahanmuuttajataustaisia lapsia ja perheitä kohdataan monissa liikunnan ryhmissä ja neuvontatyössä. Alkuvuodesta käynnistyi 6–8-vuotiaiden maahanmuuttajataustaisten tyttöjen oma liikuntaryhmä. Tyttöjä kävi ryhmässä 4-8 osallistujaa/kerta. Vuoden 2026 alusta ryhmä siirtyi osaksi Raisio harrastaa -kerhotoimintaa ja on suunnattu 1.–3.-luokkalaiaisille tytöille, joilla ei ole vielä liikuntaharrastusta.

Pieniä lapsia ja heidän vanhempiaan on tavoitettu perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa, jossa on järjestetty liikuntaleikkikoulu.

Viisivuotiaiden uimaopetusta on pilotoitu varhaiskasvatuksessa. Pilottiin valikoitui päiväkotia, jossa on maahanmuuttajataustaisia lapsia. Pilotista tehtiin opinnäytetyö yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa ja opinnäytetyön ohella tuotettiin materiaali: ”*Opas lapsen ja vanhemman välisen vuorovaikutuksen tueksi uintikertoihin valmistautumisessa*”. Lasten vanhempia, lapsia ja päiväkodin työntekijöitä osallistettiin oppaan tekoon mm. haastatteluilla. Opas jaetaan jatkossa ennen uimaopetuksen alkua päiväkotien kautta ja sen avulla tuetaan perheitä uimaopetukseen valmistautumisessa ja madalletaan kynnystä käydä uimassa myös vapaa-ajalla. Myös muissa kaupungin tarjoamissa uimakouluissa on mukana maahanmuuttajataustaisia lapsia.

Liikuntatoimi käynnisti Harrastushelppi -palvelun, jossa kuntalaiset voivat kysellä harrastuksista. Palveluun otti yhteyttä muutamia maahanmuuttajataustaisia vanhempia, jotka etsivät harrastuksia lapsilleen. Liikuntapalvelut sai neuvontatyöhön tulkkia apua kotoutumispalveluista.

Raisio harrastaa -toiminta

Raisio harrastaa eli Raiha-kerhot ovat matalan kynnyksen, maksutonta harrastamista, joka tapahtuu kouluissa. Toiminta on osa opetus- ja kulttuuriministeriön harrastamisen Suomen mallin hanketta. RaiHa tarjoaa monelle maahanmuuttajataustaiselle lapselle harrastusmahdollisuuden. Syksyllä 2025 ryhmissä aloitti 637 lasta, joista maahanmuuttajataustaisia on 97 (n. 15 %). Maahanmuuttajataustaisista oppilaista noin 18 % osallistui kerhoihin (vrt. kaikista oppilaista lähes 26 %). Vaikka kerhot tavoittavat myös maahanmuuttajataustaisia lapsia, tärkeää on edelleen panostaa siihen, että tieto kerhoista saavuttaisi lasten perheet. Seuraavassa on koulukohtaiset tiedot RaiHa-kerhoihin osallistuneista (tiedot kerätty syksy 2025 ilmoittautuneista).

Koulukohtaiset tiedot (syksy 2025):

Koulu	Osallistujat yhteensä	Osallistujista maahanmuuttajataustaisia
Friisilä	81	40
Ihala/Konsa/Krookila	103	7
Kaanaa	33	1
Kerttula	77	15
Kuloinen	59	0
Tahvio/Tikanmaa	54	7
Alakoulujen yhteiset ryhmät	196	22
Yläkoulu	34	5

Kotoutumispalvelut on tarjonnut kotoutuja-asiakkaalle ilmaisen uimakortin Ulpukkaan vuodeksi. Ilmainen uimakortti kannustaa lapsia ja nuoria uimaharrastuksen pariin sekä edistää perheiden yhteistä harrastamista. Kotoutumispalvelut järjestää perheille myös retkiä ja tapahtumia erityisesti koulujen loma-aikoina.

Myös raisiolaisissa seuroissa on yhä enemmän maahanmuuttajataustaisia harrastajia. Liikunta- ja nuorisotoimi teki aiheesta seuroille kyselyn vuoden 2025 alussa. Vastanneista seuroista seuraavat ilmoittivat, että mukana on vieraskielisiä osallistujia: Sporting Club Raisio (SCR) 88, joista nuoria 55 ja aikuisia 33, Fortis Communitas ry (taekwondo) 25 nuorta, joista 12 aktiivista, Raision nuorisokiekko ry (RNK) 12, V-S Kampppailu-Urheilijat ry noin 20, joista nuoria puolet, Raision Loimu 10, Raision kuula 7 sekä Raision Rinkka vaihtelevasti 10-30 vieraskielistä osallistujaa (perheitä). Näiden lisäksi mm. Raision Futiksessa (Raifu) on useita vieraskielisiä harrastajia. Vastaavat tiedot alkuvuoden 2026 tilanteesta saadaan maaliskuun aikana.

4.4. Kirjaston palvelut lapsille ja nuorille

Toteutus: Vuonna 2023 kirjastossa toteutettiin Lukutoukasta kirjakiittäjäksi -monikielinen lukutaitohanke. Hankkeessa kehitettiin työmuotoja, joilla vastataan monikulttuuristen lasten ja nuorten tarpeisiin sekä tehdään moninaisuutta näkyväksi kirjaston toiminnassa. Toimintamuotoja on jatkettu myös hankkeen jälkeen. Seuraavassa on esimerkkejä työmuodoista:

- Monikielisen kirjaston materiaaleja ja siirtokokoelmia hyödynnetään.
- Lukulumo-sovelluksen käyttö varhaiskasvatuksessa. Lukulumo tarjoaa laajan valikoiman kuvakirjoja suomeksi ja usealla eri kielellä, ääneen luettuina.
- Monikieliset iltasatuhyllyt Varpeen, Vaisaaren ja Petäsmäen päiväkodeissa.

Kokoelmia täydennetään ja vaihdetaan vuosittain. Toiminta jatkuu vuonna 2026 Varppeessa ja Vaisaassa.

- Monikielinen tiedotus: kirjasto-esitteet eri kielillä, monikielisen kirjaston mainokset, Lue lapselle -oppaat eri kielillä sekä uutiskirjeet.
- Monikielinen ja -kulttuurinen Satakielitapahtuma vuosittainen
- Monikieliset satutuokiot sekä Satakielitapahtumassa että verkossa
- Lastenlauantai-tapahtumat sekä syys-, talvi- ja kesälomapuuhat tavoittavat myös maahanmuuttajataustaisia perheitä.
- Kirjavinkkauksia perheiden kohtaamispaikka Satelliitin kotoamuissa
- Kirjastopalveluiden esittelyitä varhaiskasvatuksen ja koulujen vanhempainilloissa.

Kansallinen lukutaitostrategia 2030 nostaa esille lukutaidon merkitystä. Lukutaidon edistäminen valittiin Raisiossa perusopetuksen monialaisen kokonaisuuden teemaksi lukuvuodeksi 2025-26. Kirjaston rooli monipuolisen lukutaidon edistäjänä on keskeinen ja tässä työssä nostetaan esille myös äidinkielen arvo ja monikielisyyden edistäminen.

4.5. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö

Tavoitteena tässä kehittämiskohteessa on eri toimijoiden kesken kehittää perheiden parissa tehtävää työtä ja tukea maahanmuuttajataustaisia perheitä vanhemmuudessa.

Toteutus: Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on osa varhaiskasvatuksen ja koulun perustyötä. Perheitä kohdataan myös mm. kotoutumispalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa. Eri toimijoiden yhteistyönä on järjestetty mm. vanhempainiltoja. Viime vuonna esim. Friisilän koulun koulutulokasperheiden vanhempainillassa ja Kerttulassa vieraskielisten perheiden vanhempainillassa mukana olivat myös nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut sekä vanhempainyhdistykset. Viime vuonna järjestettiin myös usean toimijan yhteistyönä koko kaupungin varhaiskasvatuksen vanhempainilta kaupungintalossa sekä syksyllä kaikille vanhemmille avoin vanhempainilta kirjastotalossa.

Syksyllä 2025 valmisteltiin ESR+ -hanketta: *Kotoutumista ja kohtaamista Tiedonpuistossa – maahanmuuttajaperheiden osallisuuden tukeminen Raisiossa*. Päähakijana on Turun ammattikorkeakoulu ja mukana on perusopetus, varhaiskasvatus, kirjasto- ja kulttuuritoimi, liikunta- ja nuorisopalvelut, kotoutumispalvelut sekä MLL ja Raision seurakunta. Teemana on maahanmuuttajataustaisten vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ja osallisuuden lisääminen. Runkona hankesuunnitelmassa on Tiedonpuiston koulussa säännölliset teemalliset vanhempainkahvilat, jonka ympärille sidotaan yhteisöllisyyttä vahvistavaa toimintaa sekä erilaista ohjausta ja neuvontaa. Tieto hankkeen mahdollisesta rahoituksesta saadaan keväällä 2026.

Kotoutumispalvelut on toteuttanut äitiysneuvolan ja Varhan perhekeskuksen kanssa yhteistyössä Babyinfoja lasta odottaville vieraskielisille perheille. Babyinfoissa Varhan perheohjaaja antaa tietoja perhepalveluista ja kotoutumispalveluiden työntekijä puolestaan kotoutumispalveluista. Lisäksi infoissa keskustellaan aiheista, jotka ovat tärkeitä vieraskielisissä perheissä kuten lapsen oman äidinkielen ja suomen kielen kehitys sekä lastenkasvatus oman ja ympäröivän yhteiskunnan vaikutuspiirissä.

5. Koulutuksen ja työelämän kehittämiskohteiden toteutuminen

Koulutuksen ja työelämän kehittämiskohteissa tavoitteena on edistää maahanmuuttajien koulutus- ja työmahdollisuuksia, osallisuutta ja tasavertaista asemaa yhteiskunnassa.

5.1. Työelämävalmiuksien vahvistaminen ja työelämään pääsyn edistäminen

Toteutus: Työvoimapalveluiden ja kotoutumispalveluiden ohjaus- ja neuvontatyössä työnhaku ja työelämävalmiudet on yksi keskeinen aihe. Asiakkaita on myös ohjattu Aurala-opiston TyösSä -parempi -hankkeeseen sekä Turun kaupungin Verkostolla -töihin hankkeeseen samaan apua työnhakuun. Työelämävalmiuksia käsitellään myös kotoutumiskoulutuksissa. Kokopäiväkoulutuksiin kuuluu lisäksi työharjoittelujaksoja.

5.2. Toiminnallista suomea -palvelun käynnistäminen

Toteutus: Toiminnallista suomea -palvelu oli lyhytaikainen kokeilu yhteistyössä Valo-valmennusyhdistyksen kanssa vuonna 2023. Toimintaa ei jatkettu.

5.3. Työelämän vastaanottavuuden lisääminen

Kehittämiskohteessa tavoitteena oli työnantajayhteistyön avulla edistää maahanmuuttajien pääsyä työelämään. Maahanmuuttajien työttömyys on korkeampaa kuin kantaväestön monista syistä. Osin syyt liittyvät työnhakijan puutteelliseen suomen kielen taitoon tai siihen, ettei osaaminen, esim. kotimaassa suoritettu tutkinto ja työkokemus vastaa Suomessa työelämän vaatimuksiin. Toisaalta työllisyys kohenee mitä pitempään asutaan Suomessa. Osin kyse on työelämän rakenteellisesta rasismista esim. tutkimusten mukaan jo pelkästään ulkomaalainen nimi vaikeuttaa pääsyä esim. työhaastatteluun.

Toteutus: Tavoitetta on edistetty monin tavoin. Työvoimapalveluissa tehdään tasapuolisesti esittelyjä työnantajille tehtävään soveltuvista maahanmuuttajataustaisista työnhakijoista. Lisäksi mahdollistetaan matalan kynnyksen sijoittumista työelämään mm. työkokeilujen avulla. Työnantajien ja eri taustan omaavien työnhakijoiden kohtaamista on edistetty mm. messutapahtumissa. Työnantajakontakteille kerrotaan mahdollisuudesta löytää yritysten kansainvälistymistarpeisiin monipuolista osaamista eri kielisistä ja eri kulttuureita tuntevista työnhakijoista. Myös kotoutumispalveluiden tapahtumissa on ollut mahdollista verkostoitua ja lisätä työelämän kiinnostusta ja valmiuksia monikulttuurisuuteen.

5.4. Raision kaupunki maahanmuuttajien työllistäjänä

Kehittämiskohteen tavoitteena on, että Raision kaupunki työnantajana tarjoaa työtilaisuuksia maahanmuuttajataustaisille eri alojen ammattilaisille sekä huolehtii riittävästä perehdyttämisestä.

Toteutus: Henkilöstöpalvelujen järjestelmistä ei ole saatavissa tilastotietoja maahanmuuttajataustaisten työllistymisestä Raision kaupungin palvelukseen. Eri toimialoilla työskentelee kuitenkin jonkin verran monikielistä ja -kulttuurista henkilöstöä kuten kouluissa, varhaiskasvatuksessa, nuorisotoimessa ja kotoutumispalveluissa. Anonyymi rekrytointi on Raision kaupungilla mahdollista.

5.5. Varautuminen kotoutumista edistävien koulutusten järjestämistä vastuun siirtymiseen kunnille

Työnhakijoille tarkoitettujen kotoutumiskoulutusten hankinnasta vastasivat vuoden 2024 loppuun asti TE-palvelut ja ELY-keskus. Vastuu siirtyi vuoden 2025 alusta Turun työllisyysalueen keskitettyihin palveluihin. Työllisyysalueen vastuukuntana toimii Turun kaupunki.

Toteutus: Kuntien saamista pakolaisten laskennallisissa korvauksissa on vuoden 2025 alusta lähtien huomioitu kotoutumiskoulutuksen ja omakielisen yhteiskuntaorientaation kustannukset. Kunnat osallistuvat työllisyysalueella keskitetysti järjestettävien koulutusten rahoittamiseen. Laskennalliset korvaukset olivat vuonna 2025 suhteellisen korkealla tasolla, mikä mahdollisti uusien koulutusten käynnistämisen ja jonojen purkamisen. Kuitenkin lukikoulutuksia vähän koulutetuille asiakasryhmille alkaa edelleen harvemmin ja niihin jonotusaika on pitempi. Kotoutumiskoulutuksia toteuttavat, kuten myös ennen hallinnollista muutosta, eri palveluntarjoajat Turussa mm. TAITO-koulutus Oy ja Arffman Finland Oy.

Työnhakijoiden ohella kotoutumista tukevaa koulutusta tulee tarjota myös mm. kotivanhemmille, työkyvyttömillä ja iäkkäille. Näiden ryhmien osalta koulutuksen järjestäminen on kunkin kunnan tehtävä. Syksyllä 2024 Raision kotoutumispalveluissa alettiin suunnitella osa-aikaista kotokoulutusta mainituille kohderyhmille. Kurssin toteutuksesta tehtiin ostopalvelu-sopimus Raisio-opiston kanssa. Ensimmäinen kurssi käynnistyi pilottina keväällä 2025. Opetusta oli kolmena aamupäivänä viikossa ja pidemmälle edistyneille jatkokurssi kahtena iltapäivänä. Kurssiin sisällytettiin suomen kieltä, yhteiskuntatietoa sekä digitaitoja. Lisäksi jokaisella alkeisryhmän osallistujilla oli kotoutumispalveluiden tiimistä omatyöntekijä ja myös opettaja antoi opiskelijoille henkilökohtaista ohjausta. Varsinaisen kohderyhmän lisäksi kurssille osallistui henkilöitä, jotka odottivat kokopäiväistä koulutuspaikkaa.

Kurssi sai hyvää palautetta osallistujilta. Uusi kurssi järjestettiin syksyllä 2025 niin ikään yhteistyössä Raisio-opiston kanssa. Sekä kevään että syksyn kurssilla oli tarjolla lastenhoitoa, mikä mahdollisti kotivanhempien osallistumisen kurssille. Lastenhoitopalvelu hankittiin MLL:ltä.

Myös työssä käyvät tarvitsevat kotoutumisen tukea kuten kieli- ja yhteiskuntaopetusta. Tarvetta on siksi jatkossa kehittää työn ohessa tapahtuvia koulutuksia. Huomiota vaativa ryhmä ovat lisäksi kotoutumisajan ylittäneet henkilöt, joiden suomen kielen taito on vielä eri syistä vähäinen, mutta joilla ei enää ole pääsyä varsinaiseen kotoutumiskoulutukseen.

Uuden kotoutumislain nojalla kunnan tulee järjestää myös asiakkaan omalla äidinkielellä tai hyvin osaamalla kielellä yhteiskuntaorientaatiota. Kyse on noin 70 tunnin kurssista. Tarkoituksena on toteuttaa kurseja työllisyysalueella keskitetysti, minkä vuoksi Turku kilpailutti koulutuksen tarjoajat viime vuonna. Ensimmäiset kurssit käynnistyivät loppuvuodesta 2025, mutta varsinaisesti toiminta pääsee vakiintumaan vuonna 2026.

6. Asumisen kehittämiskohteiden toteutuminen

Asumisen kehittämiskohteissa tavoite on turvata kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus eri puolilla kaupunkia ja edistää asuinalueiden saavutettavuutta, viihtyisyyttä, monimuotoisuutta ja hyviä väestösuhteita naapurustoissa.

6.1. Riittävä ja monipuolinen vuokra-asuntotuotanto

Toteutus: Raision vuokra-asunnot Oy:n (RaVu) mukaan kaupungin vuokra-asuntojen saatavuus on kohtalaisen hyvä. Kaupunkiin on rakenteilla myös uusi asuinkohde, Kuloistenniitty. Alueelle valmistuu RaVun kerrostalokohde vuoden 2027 loppuun mennessä.

Kysyntää on erityisesti pienistä ja edullisista asunnoista, joten niiden tarjonta on rajallista kysyntään nähden. Asunnot, joissa vuokra on alle Kelan asettaman enimmäisrajan, vuokrataan nopeasti. Pienten asuntojen lisäksi suuria perheasuntoja on suhteellisen vähän ja niiden puute koskettaa monilapsisia perheitä. Maahanmuuttajataustaiset asukkaat jakautuvat suhteellisen tasaisesti Raision vuokra-asuntojen eri kohteisiin.

6.2. Hyvien julkisten yhteyksien varmistaminen ja ylläpitäminen kaupungin eri asuinalueille

Toteutus: Raision kaavoitusohjelma hyväksytään vuosittain kaupunginvaltuustossa. Kaavoitusohjelman yleisinä linjauksina on, että niin julkinen liikenne, palvelut (kuten päiväkodit ja koulut) sekä viherverkostot ovat kaikki hyvin saavutettavissa. Strategisen maankäytön näkökulmasta uusien asuinalueiden tulee ensisijaisesti sijoittua hyvin kulkuyhteyksien sekä joukkoliikenneakselin läheisyyteen.

Raision kaupunki on mukana seudullisessa joukkoliikenteessä (Föli). Vuoden 2025 aikana Fölin runkolinjauudistus toteutui, millä oli Raision joukkoliikenteeseen sitä parantava vaikutus. Parhaillaan on tarkastelussa kaupungin sisäiset joukkoliikennelinjat (R1 ja R2) sekä niiden tulevan sopimuskauden kilpailutus. Sisäisten joukkoliikennelinjojen tarkastelussa on huomioitu niin kaupungin kasvu, palveluiden (koulu- ja päiväkotiverkko sekä muut julkiset ja kaupalliset palvelut) sekä matkaketjut seutulinjoihin tai mahdollisesti raiteiden osalta.

6.3. Asumisohjaajan työn jatkaminen

Toteutus: Asumisohjaaja palkattiin kesäkuussa 2025 tauon jälkeen. Toimi on määräaikainen ja jatkaa vuoden 2026 loppuun. Asumisneuvonnalle on tarvetta niin kantaväestön kuin maahanmuuttajataustaisten asukkaiden parissa, esim. vuokrarästeihin puuttuminen varhaisessa vaiheessa ja häätöjen ja asunnottomuuden ehkäisy. Myös asukasriitojen ja häiriöilmoitusten selvittäminen ja sovittelu ovat keskeisiä. Asumisneuvojan tietoon on tullut myös syrjintä- ja häiriötilanteita naapurustoissa. Tarvetta asumisohjaukselle on yleisesti liittyen myös jätteiden kierrätykseen, paloturvallisuuteen ja asumisen arjen käytäntöihin.

6.4. Naapuruussuhteiden ja asumisviihtyvyyden ja -turvallisuuden parantaminen

Toteutus: RaVu on panostanut siivoukseen ja kiinteistönhuoltoon ja niiden laatutaso on parantunut. Pihojen viihtyisyyttä on parannettu, kerhotiloja on avattu asukkaiden käyttöön ja esteettömyyttä parannettu. Erityisesti leikkipaikkojen ja jättepisteiden parantaminen on keskiössä.

Tiedottamisessa on otettu käyttöön vuosikello, jotta tiedottaminen olisi säännöllistä. Tiedotteet laaditaan suomeksi ja englanniksi. Kotoutumispalveluiden ja RaVun yhteistyöllä tiedottamista voidaan jatkossa lisätä myös muilla kielillä.

Myös yhteisöllistä toimintaa on järjestetty, mm. ystävän päivän tapahtuma, talkoita ja turvallisuuskävelyitä. Osallistumisen vahvistamiseen etsitään toimintamalleja.

7. Hyvien väestösuhteisen ja osallisuuden edistäminen

Tämän aihealueen tavoitteina on edistää hyviä väestösuhteita, monimuotoisuutta, kanta- ja maahanmuuttajataustaisten raisiolaisten kohtaamista sekä eri kulttuureista tulevien kuntalaisten osallisuutta.

7.1. Väestösuhteiden seuranta

Tavoitteeksi asetettiin väestösuhteiden kehityksen seuranta, väestösuhteisiin ja turvallisuuteen heikentävästi vaikuttavien ilmiöiden tunnistaminen ja niihin reagointi.

Toteutus: Systemaattiseen seurantaan ei ole ollut resursseja, mutta työn kautta eri toimijat kuten kotoutumispalveluiden työntekijät saavat aihepiiriin liittyvää tietoa (asiakkaiden kokemukset, yhteistyökumppaneiden havainnot, yhteiskunnallinen keskustelu jne.).

7.2. Osallistaminen ja aktiivinen tiedottaminen

Tavoitteeksi asetettiin se, että vieraskielinen väestö huomioidaan aikaisempaa paremmin tiedottamisessa, esim. hyödynnetään selkokieliä, visuaalisuutta, monikielisyttä, monikanavaisuutta sekä tarvittaessa käytetään tulkki- ja käännöspalveluita. Myös Raision kaupungin kotisivujen maahanmuuttajille suunnattua tietoa pyritään kehittämään.

Toteutus: Kotoutuja-asiakkaille lähetetään vuosittain asiakaskirje sekä kevätkaudella että syyskaudella. Asiakaskirjeessä tiedotetaan kotoutumispalveluista sekä kunnan muista palveluista, tapahtumista ja harrastusmahdollisuuksista. Kirjeet käännettiin myös ukrainaksi. Muun kuin ukrainankielisten kotoutuja-asiakkaiden kanssa kirjettä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan käymään asiakastapaamisilla läpi.

Kotoutumispalveluiden esite uudistettiin alkuvuonna 2025. Esite on kuudella eri kielellä ja saatavilla myös Raision kotisivuilla. Asiakastyössä on hyödynnetty myös monikielisiä eri toimijoiden tuottamia aineistoja, esim. Lukukeskuksen Lue lapselle -vanhempainopasta sekä Vanhempainliiton varhaiskasvatuksesta ja koulusta kertovia oppaita.

Erilaisia aineistoja ja tapahtumamainoksia on käännetty joko kotoutumispalveluiden henkilöstön omana työnä tai tilaamalla käännöspalvelusta. Myös muilla toimialoilla on panostettu monikieliseen viestintään, esim. kirjaston esite on useilla eri kielillä. Samoin varhaiskasvatuksen ohjeistuksia on käännetty useille eri kielille.

Panostuksista huolimatta vieraskielisen väestön tavoittamisessa on vielä työtä tehtävänä, esim. kotoutumispalveluiden viestintä tavoittaa ensi sijassa pakolaistaustaiset maahanmuuttajat.

7.3. Matalan kynnyksen toiminta kohtaamispaikka Satelliitissa

Toteutus: Kotoutumispalvelut järjesti kuluneen vuoden aikana viikoittaisen kotoamun. Mukana toteutuksessa oli kohtaamispaikka Satelliitti ja liikuntatoimi. Kotoamut ovat avoimia niin kantaväestölle kuin maahanmuuttajataustaisille kävijöille. Osallistujilla oli mahdollisuus saada myös ohjausta kotoutumispalveluiden ohjaajalta.

Kotoutumispalvelut järjesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa 23.8. *omenajuhlan*, jossa oli monikulttuurista ohjelmaa sekä *minun kulttuurini* -tapahtuman 3.12., jossa oli mm. eri kulttuurien ruokamaistiaisia. Tapahtumat kokosivat runsaasti kävijöitä.

7.4. Kirjasto tutuksi!

Toteutus: Kirjasto on pyrkinyt eri tavoin tekemään palveluja tutuiksi monikulttuuriselle asiakaskunnalle. Kirjasto-opastuksia on järjestetty kotoutumispalveluiden asiakkaille ja Rasekon valmentavan koulutuksen ryhmille sekä lukion ja Rasekon suomi toisena kielenä -ryhmille. Raision kirjastosta ja sen palveluista valmistettiin esite maahanmuuttajille ja se käännettiin useille kielille (somali, ukraina, persia, arabia, kurdi ja venäjä). Myös monikielisen kirjaston mainoksia, Lue lapselle -materiaaleja eri kielillä sekä uutiskirjeitä on hyödynnetty tiedotuksessa.

Kirjastoon on hankittu säännöllisesti vaihtuvat siirtokokoelmat Raision puhutuimmilla kielillä monikielisestä kirjastosta. Näille siirtokokoelmille on oma hylly keskeisellä paikalla kirjastosalia.

Eri äidinkieliä ja monikielisyyttä julistavaan Satakielitäpahtumaan on kutsuttu maahanmuuttajataustaisia raisiolaisia samoin kuin esim. muihinkin kirjaston lastenlauantaitapahtumiin. Kirjasto järjesti myös selkolukupiirin, joka olisi palvellut mm. suomi toisena kielenä -oppijoita. Osallistujien puutteen vuoksi piiri ei kuitenkaan toteutunut, mutta sen käynnistämistä yritetään uudestaan tänä vuonna.

(Katso myös luku 4.4. Kirjaston palvelut lapsille ja nuorille)

7.5. Raisio-opiston suomen opetus ja muu kurssitarjonta

Tavoitteeksi on asetettu suomen kielen opiskelumahdollisuuksien tarjoaminen etenkin asiakkaille, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua kokopäiväiseen kotokoulutukseen. Toisena tavoitteena oli lisätä maahanmuuttajien osallistumista myös muille opiston kursseille.

Toteutus: Raisio-opisto järjesti 2022-24 suomen kielen kursseja, joissa opetusta oli tyypillisesti kerran tai kaksi viikossa. Ajoittain tarjolla oli päiväkurssin lisäksi iltakurssi. Kotoutumispalvelut järjesti lastenhoidon päiväkursseille, mikä mahdollisti kotivanhempien osallistumisen. Lastenhoito tilattiin MLL:stä.

Syksyllä 2024 kotoutumispalvelut alkoi suunnitella uudenlaista kotokurssikokonaisuutta erityisesti työvoiman ulkopuolella oleville ryhmille. Raisio-opiston kanssa tehtiin ostopalvelusopimus uuden, aikaisempaa laajemman ja tavoitteellisemmän kurssin toteutuksesta. Kevätkaudella 2025 kurssi toteutettiin pilottina ja onnistunutta konseptia jatkettiin myös syksyllä 2025. Myös uuteen kotokurssiin hankittiin MLL:stä lastenhoitopalvelu. (Katso myös luku 2.1.2).

Yleisesti opiston kursseille osallistuvien opiskelijoiden kielitausta on erittäin monimuotoinen. Tilastoinnin perusteella suomenkielisiä osallistujia on luonnollisesti eniten, mutta kursseille osallistujat ovat ilmoittaneet äidinkielenään 19 muuta kieltä. Näistä suurimman yksittäisen ryhmän muodostavat ruotsinkieliset. Muita mainittuja äidinkieliä ovat muun muassa arabia, englanti, persia, portugali, thai, ukraina, venäjä ja vietnam. Lisäksi osallistujajoukossa on edustettuna useita muita yksittäisiä kieliä, mikä heijastaa opiston kansainvälisyyttä ja kielten runsautta. Vuonna 2025 opiston palvelujen saavutettavuutta parannettiin verkkosivujen käännösversioilla (englanti). Tilastotietoa siitä, mille kursseille maahanmuuttajat tai äidinkielekseen muun kuin suomen ilmoittaneet asiakkaat osallistuvat, ei ole saatavissa.

7.6. Tapahtuma- ja tiedotustoiminta

Tavoitteena on erilaisten tapahtumien avulla lisätä kantaväestön ja maahanmuuttajien kohtaamista ja hyödyntää tapahtumajärjestelyissä Raisioon asettautuneiden maahanmuuttajien osaamista.

Toteutus: Kotoutumispalvelut on yhteistyössä mm. kirjaston ja kolmannen sektorin kanssa järjestänyt vuosina 2022-25 useita tapahtumia kuten vuosittaisen Satakieli-tapahtuman Raision kirjastossa, Ramadaniin liittyvän Iftar-juhlan, monikulttuurisia pihajuhlia perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa sekä Tokkilan yhteisötilan avajaiset kesällä 2025. Tapahtumissa on ollut monia maahanmuuttajataustaisia esiintyjiä kuten Suomen ukrainalaiset ry:n laulu- ja tanssiryhmiä ja iranilaista kansanmusiikkia esittävän Aava-yhdistyksen soitinryhmä.

7.7. Olkkari – raisiolaisten olohuone ja asioimispiste

Olkkari on nykyisin Varhaan kuuluva matalan kynnyksen asioimispiste ja kohtaamispaikka. Tavoitteena tässä kehittämiskohteessa oli luoda kaikille turvallinen kohtaamispaikka ja tarjota myös matalan kynnyksen monikielistä neuvontaa ja ohjausta Olkkarissa.

Toteutus: Monineuvon päivystys toimi Olkkarin tiloissa vuoden 2024 lopulle asti. Tilat kävivät kuitenkin ahtaaksi ja vuoden 2025 alusta Monineuvo on toiminut pelkästään työvoimapalveluiden ja kotoutumispalveluiden omissa tiloissa Martinkadulla. Olkkarissa käy kuitenkin edelleen myös maahanmuuttajataustaisia kävijöitä mikä on tärkeää, koska paikan idea on toimia matalan kynnyksen ohjaus- ja tapaamispaikkana kaikille alueen asukkaille.

7.8. Liikkumiseen aktivointi

Tavoitteena on ollut tarjota maahan muuttaneille liikuntamahdollisuuksia, erityisesti huomioiden maahanmuuttajanaiset.

Toteutus: Maahanmuuttajataustaisille naisille järjestettiin keväällä ja syksyllä 2025 oma liikuntaryhmä. Osallistujia oli vaihtelevasti paikalla: vähäisen osallistujamäärän vuoksi toiminta jouduttiin keskeyttämään.

Liikuntaneuvontaa on tarjottu kaikenikäisille. Lisäksi Let's go -kortti on käytössä työikäisten aktivointiin.

Ulpukka järjestettäviin uimakouluihin on osallistunut maahanmuuttajataustaisia sekä lapsia että aikuisia. Kotoutuja-asiakkaiden liikkumista on puolestaan tuettu Ulpukka-korttiedulla. Asiakkaat saavat halutessaan vuodeksi ilmaiskortin Ulpukkaan. Asiakaskunnalta on tullut toiveita erillisestä naisten uimavuorosta, mutta Ulpukassa sen järjestäminen ei ole onnistunut. Lähin naisten uimavuoro on tarjolla Turussa Petreliuksen uimahallissa kerran viikossa.

7.9. Tuki kolmannen sektorin kotoutumis- ja monikulttuurisuustyöhön

Tässä kehittämiskohdassa tavoitteena on tukea pienimuotoisesti kolmannen sektorin kuten maahanmuuttajien omien kulttuuriyhdistysten tapahtumia ja kerhoja sekä luoda avustustoimintaan kriteerit.

Toteutus: Kotoutumispalvelut on järjestänyt yhdessä eri yhdistysten kanssa tapahtumia. Tapahtumiin on tarjottu kaupungin tila ja tuettu pienimuotoisesti muissa kuluissa. Avustuskeskuksen tiloja on hyödynnetty

siihen, että Suomen Ukrainalaiset ry on järjestänyt tiloissa kerho- ja kahvilatoimintaa. Kun avustuskeskustoiminta lopetettiin, ukrainalaiset ohjattiin hyödyntämään Tokkilan yhteisötilaa.

Erillistä maahanmuuttajataustaisten yhdistysten avustusrahaa ei kuitenkaan ole haettavissa vaan yhdistyksiä ohjataan hakemaan kaupungin yleisiä avustuksia.

8. Ohjelman loppupäätelmät

Kulunut kotouttamisohjelman kausi 2022-25 oli monin tavoin tapahtumarikas: vuonna 2023 käynnistyivät hyvinvointialueet, vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyivät kuntiin ja uusi kotoutumislaki tuli voimaan. Rakenteelliset ja lainsäädännölliset muutokset vaikuttivat kuntatasolla mm. kotoutumispalveluiden organisointiin ja korostivat kunnan roolia kotoutumisen edistämässä.

Kuluneella kaudella maahanmuutto Suomeen kasvoi ja myös Raision vieraskielinen väestö on kasvanut vuosittain tasaisesti. Keskeinen uusi ryhmä olivat Ukrainan pakolaiset. Heistä suurin osa on jo asettunut kuntalaisiksi, aikuiset ovat koulutuksissa ja osa työelämässä ja lapset varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Ukrainan pakolaisten tulevaisuutta Suomessa kuten muissa EU-maissa varjostaa kuitenkin tilapäisen suojelun todennäköinen loppuminen maaliskuussa 2027.

Paitsi tilapäisen suojelun tulevaisuus, myös ulkomaalaislainsäädännön kiristykset aiheuttavat huolta ja epävarmuutta kotoutumisen näkökulmasta, mm. pysyvän oleskeluluvan ja kansalaisuuden saantia ja perheen yhdistämistä on tiukennettu. Epävarmuus koskee myös työperäisiä maahanmuuttajia, jotka työttömyyttä kohdatessaan ovat vaikeuksissa, mikäli uutta työpaikkaa ei löydy nopeassa tahdissa. Paperittomuus tulee kasvamaan ja siihen liittyvät lieveilmiöt – nämä haasteet koskettavat myös kuntia.

Kotoutumistyön rahoitus kasvoi kuluneena kautena, mikä johtui ukrainalaisten pakolaisten suuresta määrästä. Tämä loi mahdollisuuksia palveluiden parantamiseen, esim. kotoutumispalveluihin palkattiin lisää henkilökuntaa ja pakolaisten laskennallisia korvauksia osoitettiin myös sivistystoimen tarpeisiin. Jatkossa kuitenkin laskennallisten osuus pienenee ja kotoutumistyön rahoitus perustuu aikaisempaa enemmän yleisiin valtionosuuksiin, joilla rahoitetaan myös monia muita lakisäätöisiä tehtäviä.

Kaupungin monilla toimialoilla palveluita on kehitetty kohtaamaan monimuotoistuvan asiakaskunnan tarpeet: esim. nuorisotoimen yhteisöohjaajat, kirjaston monikieliset palvelut, liikuntatoimen matalan kynnyksen toimintamahdollisuudet, koulujen valmistava ja oman äidinkielen opetus jne. Myös toimialojen ja 3. sektorin välinen yhteistyö on ollut aktiivista mm. tapahtumien järjestämisessä.

Raision uuden kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman kokoaminen vuosille 2026-29 on käynnissä. Vuoden 2022-25 ohjelma, sen toteutus ja yhteistyöverkostot luovat hyvän pohjan uuden ohjelman rakentamiselle. Kotoutumisen edistäminen on nostettu myös koko kaupungin strategiaan, mikä osaltaan tukee kotoutumiseen ja hyviin väestösuhteisiin liittyvää yhteistä työtä kaupungissamme.

Raportin kokosi Terhikki Mäkelä, maahanmuuttokoordinaattori

Tilastojen koonti Kirsi Hafeez, maahanmuuttokoordinaattori

Kiitos kaikille raportin kokoamiseen osallistuneille

- kotoutumispalveluiden tiimi ja esihenkilöt
- kaupunkikehityksen johtaja
- sivistystoimen johtoryhmän jäsenet ja perusopetuksen rehtoreiden ja oppimisen tuen koordinaattorin johtoryhmä
- kirjaston tiiminvetäjät sekä monikielisyys/kulttuurisuustyöstä vastaavat
- nuoriso- ja liikuntatoimen henkilöstö
- varhaiskasvatusyksiköiden johtajat
- Raision vuokra-asuntojen henkilöstö
- Kestävä Raisio -verkosto

Raportin graafiset kuvat Raision kaupungin kuvapankki, etusivun kuva vuosien 2022-26 kotouttamisohjelman kansikuva.

LIITE 1

Raision vieraskielinen väestö vuonna 2024

VIERASKIELISET YHTEENSÄ	3509
ukraina	576
venäjä	559
albania	322
bosnia	223
viro, eesti	204
kurdi	144
arabia	140
puola	125
serbokroatia	116
farsi, persia	112
romania	106
somali	95
englanti	75
tagalog, pilipino	53
thai	51
kiina	49
espanja	48
liettua	46
turkki	43
latvia, lätti	40
portugali	37
vietnam	29
saksa	21
bulgaria	19
pastu, myös: afgaani	17
unkari	15
ruanda, aiemmin: kinjaruanda, njaruanda	14
italia	13
uzbekki	11
japani	10

Tietosuojasystä alle 10 henkilön kieliryhmiä ei näytetä tilastossa.

Lähde: Tilastokeskus.

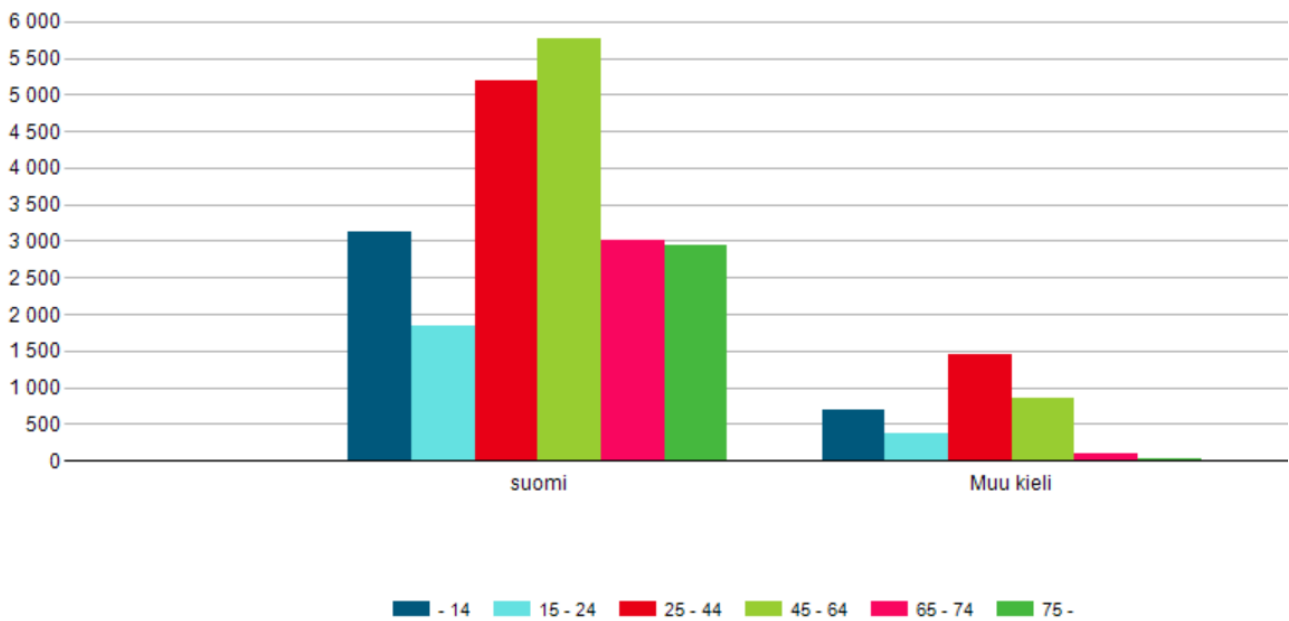
LIITE 2:

Työllisyysaste syntyperän, maassaoloajan ja sukupuolen mukaan Raisiossa vuonna 2023

			Työllisyysaste (%)
SUOMALAISTAUSTAISET JA SUOMESSA SYNTYNEET ULKOMAAILAUSTAISET	Yhteensä		78,5
		Miehet	76,2
		Naiset	80,9
ULKOMAILLA SYNTYNEET ULKOMAAILAUSTAISET YHTEENSÄ	Yhteensä		68,8
		Miehet	74,7
		Naiset	61,0
	Maassaoloaika 0 - 4 vuotta	Yhteensä	64,5
		Miehet	78,8
		Naiset	40,0
	Maassaoloaika 5 - 9 vuotta	Yhteensä	62,1
		Miehet	68,1
		Naiset	53,2
	Maassaoloaika 10+ vuotta	Yhteensä	74,9
		Miehet	73,4
		Naiset	76,4

Lähde: Tilastokeskus

Raision väestö: suomenkieliset ja muunkieliset (ei kotimainen kieli) ikäryhmittäin

Lähde: kototietokanta 2024